

Μέλος της Ευρωπαϊκής Ελεύθερης Συμμαχίας (Ε.Ε.Σ.)

ВИНОЖИТО - Европско Движење
Член на Европската Слободна Алијанса (Ε.С.Α.)

ΣΤΕΦ. ΔΡΑΓΟΥΜΗ 11, ΤΘ 51 Τ.Κ 53100 ΦΛΩΡΙΝΑ / LERIN GREECE ΤΗΛ: 23850-46548
<http://www.florina.org> E-mail : rainbow@florina.org vinozito@otenet.gr

ΙΝΦΟ 3ΟΡΑ Ν. 12 Οκτώβριος – Νοέμβριος 2003

Περιεχόμενα:

Πολιτικοί πρόσφυγες:

- Δελτία Τύπου - Ουράνιου Τόξου 1/8/2003
- Δελτία Τύπου - Ουράνιου Τόξου 13/8/2003
- Δελτία Τύπου - Ουράνιου Τόξου 22/8/2003
- Ερώτηση 33 Βουλευτών Ν.Δ. προς τους Υπ. Εξωτερικών -Εσωτερικών – Δημ. Τάξης & Δικαιοσύνης. 02/07/2003
- Ψήφισμα του Δημοτικού Συμβούλιο Φλώρινας με θέμα «πολιτικοί πρόσφυγες» 23/7/2003
- Ερώτησης της Μ. Δαμανάκη προς τον Υπ. Εξωτερικών για την «Επίσκεψη πολιτικών προσφύγων από π.Γ.Δ.Μ.» 30/7/2003

Τουρκική Ένωση Ξάνθης:

ΑΕΚΑ – Δελτίο Τύπου 2/10/03

Διάφορα:

- Ελλάδα και αντιαμερικανισμός
- Επαναπατρισμός σε μη – πατρίδα (για τα μάρμαρα του Παρθενώνα)
- Εκκλησιά και Σλαβομακεδόνες «Πτυχές Ενός **Ανύπαρκτου** Ζητήματος

**1^ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ «ΟΥΡΑΝΙΟΥ ΤΟΞΟΥ»
ΕΛΕΣΣΑ 30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2003
1-ot KONGRESS NA “VINOZITO”
VODEN 30 NOEMVRI 2003**

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Φλώρινα – Lerin 1-8-2003

Με αφορμή το ζήτημα της εξαίρεσης *(Ν. 1266/1982) από το δικαίωμα του επαναπατρισμού στην Ελλάδα των Μακεδόνων πολιτικών προσφύγων του εμφυλίου πολέμου (1946-1949), πολλοί από τους οποίους ως μικρά παιδιά αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους, στους οποίους μετά το τέλος του εμφυλίου αφαιρέθηκε η Ελληνική ιθαγένεια και δημεύθηκαν οι περιουσίες, και τις πρόσφατες δηλώσεις Ελλήνων αξιωματούχων σχετικά με το παραπάνω θέμα επισημαίνουν τα παρακάτω:

Στις 8-6-2003 στην εφημερίδα Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία ο υφυπουργός των Εξωτερικών Ανδρέας Λοβέρδος σε συνέντευξή του σχετικά με την πολιτική της Ελλάδος στα Βαλκάνια μεταξύ άλλων δήλωσε:

Δημοσιογράφος: Υπάρχει, όμως, και ένα πολιτικό και ανθρωπιστικό ζήτημα, σε επίπεδο κοινωνίας πολιτών. Εννοούμε τους πολιτικούς πρόσφυγες του εμφυλίου πολέμου, οι οποίοι έχουν εξαιρεθεί από τον γενικό επαναπατρισμό και ζουν κυρίως στην ΠΓΔΜ, έχοντας την υπηκοότητα του κράτους αυτού.

Α. Λοβέρδος: "...ό,τι λειτουργεί ως εμπόδιο για την επίσκεψη αυτών των ανθρώπων στην Ελλάδα θα μπορούσε κάλλιστα να ξεπεραστεί με έναν πάρα πολύ απλό αλλά τεχνικό τρόπο. Αναζητείται η τεχνική λύση και έχουν εντοπιστεί αρκετές".

Δημοσιογράφος: Αυτό αφορά την ελεύθερη επίσκεψη και την επικοινωνία που είναι το πρώτο ζητούμενο.

Α. Λοβέρδος: «Υπάρχει έντονη συναισθηματική σχέση των ανθρώπων. Υπάρχουν και ιστορικοί λόγοι. Αφού έχουμε εμείς υπερβεί όλα αυτά τα προβλήματα του παρελθόντος και του εμφυλίου, δεν μπορούμε να διατηρούμε έτσι υπολείμματα, τα οποία μπορεί να είναι πολιτικά υπολείμματα αλλά, σε προσωπικό και συναισθηματικό επίπεδο, λειτουργούν με πολύ σκληρό τρόπο. Είμαστε διατεθειμένοι να τα υπερβούμε. •αναλέω ότι αναζητούμε την τεχνική λύση.

Δημοσιογράφος: Υπάρχει κάποιος χρονικός ορίζοντας για την επίλυση του προβλήματος των προσφύγων;

Α. Λοβέρδος: «Το προσδιορίζουμε μέσα στο καλοκαίρι».

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου των Εξωτερικών Παναγιώτης Μπεγλίτης την Τρίτη 1-7-2003 έκανε την ακόλουθη δήλωση:

«Μετά από εντολή του Υπουργού των Εξωτερικών Γιώργου Παπανδρέου, ο Υφυπουργός των Εξωτερικών Ανδρέας Λοβέρδος συνεκάλεσε σύσκεψη για την εξέταση και επίλυση του θέματος της χορήγησης άδειας εισόδου στην Ελλάδα σε πολιτικούς πρόσφυγες που εγκατέλειψαν μετά τον εμφύλιο το ελληνικό έδαφος και εγκαταστάθηκαν στην Π.Γ.Δ.Μ.

Κατά τη σύσκεψη αποφασίστηκε να χορηγηθεί άδεια εισόδου και παραμονής στην Ελλάδα για είκοσι ημέρες, κατά το διάστημα 10 Αυγούστου -30 Οκτωβρίου 2003, και δόθηκαν οι κατάλληλες οδηγίες προς τις αρμόδιες αρχές.»

Επειδή στην ανακοίνωση του κ. Μπεγλίτη δεν διευκρινίζεται ποιες είναι οι «κατάλληλες οδηγίες προς τις αρμόδιες αρχές» σχετικά με τους πολιτικούς πρόσφυγες που κατοικούν στη Δημοκρατία της Μακεδονίας καλούμε τον εκπρόσωπο του ΥΠΕΞ να διευκρινίσει πως θα γίνει η απρόσκοπτη είσοδος στην Ελλάδα.

Συγκεκριμένα:

1. Πως θα επιτραπεί η είσοδος στην Ελλάδα στους Μακεδόνες πολιτικούς πρόσφυγες που βρίσκονται στις λίστες ανεπιθύμητων του Υπουργείου των Εξωτερικών και δεν μπορούν να εισέλθουν στην Ελλάδα, να επισκεφτούν τα χωριά και τους συγγενείς τους περισσότερο από μισό αιώνα;
2. Πως θα επιτραπεί η είσοδος στην Ελλάδα στους Μακεδόνες πολιτικούς πρόσφυγες των οποίων ο τόπος καταγωγής αναφέρεται στα ταξιδιωτικά τους έγγραφα (διαβατήρια) με την παλιά ονομασία την οποία συναντούμε σήμερα εκτός από τον

προφορικό λόγο στη χώρα μας, σε γραπτή χρήση μεταξύ άλλων, σε συμβολαιογραφικές πράξεις, σε χάρτες δημοσίων οργάνων και οργανισμών όπως οι τοπογραφικές υπηρεσίες, αλλά και σε στρατιωτικούς χάρτες του ελληνικού Υπουργείου Εθνικής Άμυνας;

3. Πως θα γίνει η είσοδος στην Ελλάδα εκείνων των πολιτικών προσφύγων που σήμερα κατοικούν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες όπως επίσης και σε αυτούς από Αυστραλία, Καναδά, οι Η.Π.Α. που θα θελήσουν το παραπάνω διάστημα να επισκεφθούν τις πατρογονικές τους εστίες, αφού και για αυτήν την κατηγορία ισχύουν μέχρι σήμερα απαγορεύσεις και περιορισμοί για την είσοδό τους στην Ελλάδα;

Σημειώνουμε πως ο παραπάνω τρόπος αναγραφής των τοπωνυμίων (π.χ. το χωριό Μελίτη λέγεται Voshtarani) στα ταξιδιωτικά έγγραφα των χωρών στις οποίες σήμερα κατοικούν οι Μακεδόνες πρόσφυγες συνιστά έως σήμερα λόγο απαγόρευσης εισόδου στην Ελλάδα, πράγμα ανεπίτρεπτο για μία χώρα που θα διοργανώσει τους επόμενους Ολυμπιακούς αγώνες προτάσσοντας το σύνθημα του ελληνικού Υπουργείου Πολιτισμού «για έναν πολιτισμό των πολιτισμών». Υποθέτουμε ότι ο πολιτισμός της χώρας μας περιλαμβάνει και τον πολιτισμό των διαφορετικών γλωσσικών, θρησκευτικών, πολιτιστικών ή εθνικών ομάδων της, μέρος των οποίων είναι και ο σεβασμός της γλωσσικής, θρησκευτικής, πολιτιστικής ή εθνικής κληρονομιάς. Τμήμα της γλωσσικής - πολιτιστικής κληρονομιάς είναι τα τοπωνύμια και μικρο-τοπωνύμια της χώρας μας και θεωρούμε προσβλητικό για τη δημοκρατία και το πολιτισμό της η χώρα μας όχι μόνο να απαγορεύει την είσοδο σε αυτήν εξ αιτίας της χρήσης ενός στοιχείου πολιτιστικής κληρονομιάς αλλά και να μην προβαίνει στην επίσημη καθιέρωση της διπλής αναγραφής των τοπωνυμίων (παλιά και καινούργια), πρακτική και πολιτική που εφαρμόζεται σε άλλες δημοκρατικές χώρες, όπως άλλωστε προβλέπεται και σε διεθνή κείμενα που αφορούν τη προστασία της πολιτιστικής και γλωσσικής κληρονομιάς των γλωσσικών, θρησκευτικών ή εθνικών μειονοτήτων.

Ας αναλογισθεί κάθε δημοκράτης πολίτης στην Ελλάδα πως θα έκρινε ανάλογη συμπεριφορά από άλλη χώρα σε βάρος των μελών μιας ελληνικής μειονότητας. Ας υποθέσουμε π.χ. ότι η Αλβανική κυβέρνηση απαγόρευε την είσοδο στην Αλβανία για παραπάνω από μισό αιώνα σε έναν πρώην πολίτη της, μέλος της ελληνικής μειονότητας στην νότια Αλβανία, ο οποίος εγκατέλειψε το τόπο του κατά τη διάρκεια του ελληνο-ιταλικού πολέμου το 1940, του είχε αφαιρέσει την Αλβανική ιθαγένεια και δημεύσει τη περιουσία, ο οποίος σήμερα κατοικεί στον Καναδά ή την Αυστραλία και στο Καναδικό ή Αυστραλέζικο διαβατήριό του δεν αναγράφει ως τόπο καταγωγής του λόγου χάρη την πόλη της νοτίου Αλβανίας ως Drach αλλά ως Dirraxio (Δυρράχιο); Πως θα κρίναμε μια τέτοια υποθετική πράξη της Αλβανικής κυβέρνησης; Επίσης πως θα κρίναμε την τοποθέτησή ενός άλλου τέτοιου πολίτη σε λίστα ανεπιθύμητων του Αλβανικού ΥΠΕΞ επειδή στο Τορόντο ή στη Μελβούρνη συμμετέχει σε ελληνικούς και όχι αλβανικούς ομογενειακούς συλλόγους; Τι θα λέγαμε αν η Αλβανική κυβέρνηση του αφαιρούσε την ιθαγένεια και του απαγόρευε εφ' όρου ζωής να επισκεφθεί τους συγγενείς και τον τόπο καταγωγής του στη νότια Αλβανία; Δεν θα χαρακτηρίζαμε μία τέτοια συμπεριφορά απάνθρωπη και ρατσιστική;

Τέτοια είναι δυστυχώς σήμερα η πολιτική της ελληνικής κυβέρνησης απέναντι στους Μακεδόνες πολιτικούς πρόσφυγες του εμφυλίου οι περισσότεροι των οποίων ήταν παιδιά όταν υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν τη χώρα μας.

Καλούμε την ελληνική κυβέρνηση να καταργήσει τη απάνθρωπη και ρατσιστικής έμπνευσης απόφαση που εξαιρεί από τον επαναπατρισμό τους Μακεδόνες πολιτικούς πρόσφυγες, να τους αποδοθεί η ιθαγένεια και να εφαρμόσει για αυτούς ότι εφαρμόστηκε για τους Έλληνες πολιτικούς πρόσφυγες που μετά το 1982 επέστρεψαν στην Ελλάδα.

Επειδή θεωρούμε υποχρέωση μας ως Έλληνες και Ευρωπαίοι πολίτες να συμβάλουμε στον εξευρωπαϊσμό και τον ευρύτερο εκδημοκρατισμό της χώρας μας δηλώνουμε ότι από σήμερα και μέχρι την έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων σε συνεργασία με κάθε δημοκράτη πολίτη θα αξιοποιήσουμε με κατάλληλες ενέργειες το ζήτημα της Ολυμπιάδος του 2004 για την προβολή των θέσεων και απόψεων μας τόσο στο εσωτερικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Σε ότι αφορά τις τελευταίες εξελίξεις και λαμβάνοντας υπ' όψιν τις δηλώσεις εκπροσώπων του ελληνικού Υπουργείου των Εξωτερικών το τελευταίο διάστημα τις οποίες και παραθέτουμε, η Επιτροπή Υποδοχής των προσφύγων στην Ελλάδα, αποτελούμενη από μέλη του Ουράνιου Τόξου πολιτικού φορέα της μακεδονικής μειονότητας στην Ελλάδα, καθώς και μέλη της Μακεδονικής μειονότητας, συγγενείς των πολιτικών προσφύγων που κατοικούν στην Ελλάδα, αποφάσισε να διοργανώσει συμβολική υποδοχή στον μεθοριακό σταθμό της Νίκης (Negochani) στα σύνορα Ελλάδος και Δημοκρατίας της Μακεδονίας την Κυριακή 10 Αυγούστου 2003 και ώρα 11.00π.μ.

**Η ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ
- ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ**

* Ο νόμος 1266/1982 που θυμίζει άπαρτχάιντ σε μια ευρωπαϊκή χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ως εξής:

**ΚΟΙΝΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
& ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

Αθήνα 29.12.1982

**Θέμα: Ελεύθερος επαναπατρισμός και απόδοση
της Ελληνικής Ιθαγένειας στους πολιτικούς πρόσφυγες.**

Έχοντες υπ' όψη:

Τις διατάξεις του Νόμου 400 / 76 "Περί Υπουργικού Συμβουλίου και Υπουργείων" όπως τροποποιήθηκαν με το Ν. 1266 / 1982 και στα πλαίσια της πολιτικής της Κυβέρνησης για Εθνική συμφιλίωση και ομοψυχία,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ:

Μπορούν να επιστρέψουν στην Ελλάδα όλοι οι Έλληνες το γένος (η υπογράμμιση δική μας), που κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου Πολέμου 1946-1949 και λόγω αυτού κατέφυγαν στην αλλοδαπή ως πολιτικοί πρόσφυγες έστω και αν αποστερήθηκαν της Ελληνικής Ιθαγένειας...

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
& ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

Γ. Γεννηματάς
Γιάννης Σκουλαρίκης

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Φλώρινα – Lerin 13-8-2003

Σε ανακοίνωση του Υπουργείου των Εξωτερικών σχετικά με το ζήτημα των Μακεδόνων πολιτικών προσφύγων αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι:

«όπως είχαμε προαναγγείλει, χτες ξεκίνησε η εφαρμογή του ανθρωπιστικού μέτρου για τη χορήγηση άδειας επίσκεψης στην Ελλάδα σε πολιτικούς πρόσφυγες που βρίσκονται στην Π.Γ.Δ.Μ και όλα εξελίσσονται ομαλά και χωρίς προβλήματα. Η άδεια αφορά στους πολιτικούς πρόσφυγες οι οποίοι εξαιρέθηκαν από το νόμο του 1982 «περί επιστροφής των πολιτικών προσφύγων» και ισχύει για είκοσι (20) ημέρες κατά την περίοδο από 10 Αυγούστου έως 30 Οκτωβρίου 2003.

Το μόνο που ζητήθηκε από τους πιθανούς επισκέπτες της Ελλάδος, πολιτικούς πρόσφυγες, κατοίκους και πολίτες της Π.Γ.Δ.Μ, ήταν να χρησιμοποιήσουν τα νέα ταξιδιωτικά έγγραφα του κράτους τους, δηλαδή την νέα σειρά διαβατηρίων της Π.Γ.Δ.Μ και φυσικά, να έχουν τις απαραίτητες θεωρήσεις εισόδου»

Σύμφωνα με προηγούμενες ανακοινώσεις και δηλώσεις των αρμοδίων του ΥΠΕΞ (δηλώσεις Λοβέρδου 8-6-2003 στην Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία και ανακοίνωση Μπεγλίτη 1-7-2003), θα έπρεπε να επιτραπεί για όλους τους πρόσφυγες η ελεύθερη είσοδος στην Ελλάδα το παραπάνω διάστημα.

Το «ανθρωπιστικό μέτρο» δυστυχώς εξελίσσεται σε φάρσα. Συγκεκριμένα δεν επιτρέπεται για ακόμη μία φορά η είσοδος στην Ελλάδα έστω και για απλή επίσκεψη στη μεγάλη πλειοψηφία των Μακεδόνων πολιτικών προσφύγων. Στις 10 Αυγούστου αντιπροσωπεία του Ουράνιου Τόξου παραβρέθηκε στο συνοριακό σταθμό Νίκης – Negochani στη Φλώρινα - Lerin. Δεν επιτράπηκε η είσοδος στην Ελλάδα σε κανέναν πολιτικό πρόσφυγα (πάνω από 20 άτομα από τις 11.00 έως 13.00) στο ταξιδιωτικό έγγραφο του οποίου αναφερόταν ο τόπος γεννήσεώς του με το παλιό – μακεδονικό τοπωνύμιο. Απαγορεύτηκε η είσοδος στην Ελλάδα σε Μακεδόνες πολιτικούς πρόσφυγες που είχαν διαβατήρια τόσο της Δημοκρατίας της Μακεδονίας όσο και σε αυτούς με διαβατήρια χωρών όπως η Αυστραλία, η Τσεχία και η Ουγγαρία. Οι συνοριακές αρχές στο έγγραφο επίδοσης για την απαγόρευση εισόδου δεν εξηγούν τη πραγματική αιτία για την οποία απαγορεύουν την είσοδο (αυτό μας το εξήγησαν προφορικά) παρά επικαλούνται άλλους λόγους.

Το φαιδρό της υπόθεσης σε ότι αφορά τους Μακεδόνες πολιτικούς πρόσφυγες που κατέχουν διαβατήρια της Δημοκρατίας της Μακεδονίας είναι πως η χώρα μας ενώ δεν αναγνωρίζει τα παραπάνω ταξιδιωτικά έγγραφα (διαβατήρια) επειδή αναγράφεται σε αυτά η ονομασία της χώρας ως «Δημοκρατία της Μακεδονίας», ζητάει από τους Μακεδόνες πρόσφυγες που κατέχουν τέτοια διαβατήρια να αλλάξουν την ονομασία του τόπου γέννησης σε διαβατήριο το οποίο δεν αναγνωρίζει. Για αυτό άλλωστε μετά την ενδιάμεση συμφωνία ανάμεσα στις δύο χώρες το 1995 ως ταξιδιωτικό έγγραφο αναγνωρίζεται από τη χώρα μας όχι το διαβατήριο αλλά λευκό άσπρο χαρτί Α4 στο

οποίο χορηγείται η βίζα. Μήπως η χώρα μας άλλαξε στάση και αποδέχεται πλέον την ονομασία Δημοκρατία της Μακεδονίας για τη γειτονική μας χώρα;

Σε ότι αφορά τους Μακεδόνες πρόσφυγες που προέρχονται από άλλες ευρωπαϊκές χώρες που έχουν υπογράψει τη συμφωνία ένταξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Τσεχία, Σλοβακία, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβενία) πως θα εξηγήσει η χώρα μας στις κυβερνήσεις των παραπάνω χωρών την άρνηση εισόδου. Πως θα συμπεριφερθεί το Απρίλιο του 2004 όταν οι παραπάνω χώρες ενταχθούν πλήρως στην Ευρωπαϊκή Ένωση; Πως θα εξηγήσει τότε την άρνηση εισόδου σε αυτήν σε ισότιμους και νομοταγείς Ευρωπαίους πολίτες οι οποίοι θα έχουν το δικαίωμα εισόδου μόνο με την επίδειξη της προσωπικής τους ταυτότητας; Μήπως θα τους εντάξει και αυτούς στις γνωστές λίστες ανεπιθύμητων;

Μπορεί να μας εξηγήσει η ελληνική κυβέρνηση και το ελληνικό ΥΠ.ΕΞ.- αν πράγματι ο λόγος απαγόρευσης εισόδου στη χώρα μας είναι η χρήση των τοπωνυμίων - τα οποία αποτελούν στοιχεία γλωσσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς τόσο για την Ελλάδα όσο και για την Ευρώπη, γιατί πρέπει να συνιστά αιτία απαγόρευσης εισόδου στη χώρα μας η χρήση τους; Μπορεί να μας αναφέρει παράδειγμα άλλης ευρωπαϊκής χώρας που να απαγορεύει την είσοδο σε αυτήν σε πρώην πολίτες της για το ίδιο λόγο;

Αφού χρησιμοποιούνται τα τοπωνύμια και μικρο-τοπωνύμια στη μακεδονική γλώσσα σε έγγραφα κρατικών υπηρεσιών της Ελλάδος όπως οι τοπογραφικές υπηρεσίες και οι στρατιωτικοί χάρτες του Υπουργείου Αμύνης γιατί δεν αποδέχεται τη χρήση τους από πρώην πολίτες της;

Μπορεί να μας εξηγήσει γιατί την αυγή του 21ου αιώνα δεν καταργεί τη ρατσιστική έκφραση στο νόμο 1266 του 1982 σύμφωνα με την οποία «...Μπορούν να επιστρέψουν στην Ελλάδα όλοι οι Έλληνες το γένος (η υπογράμμιση δική μας), που κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου Πολέμου 1946-1949 και λόγω αυτού κατέφυγαν στην αλλοδαπή ως πολιτικοί πρόσφυγες έστω και αν αποστερήθηκαν της Ελληνικής Ιθαγένειας...»

Επειδή το ζήτημα των Μακεδόνων πολιτικών προσφύγων του εμφυλίου πολέμου αφορά μια πτυχή του ζητήματος της Μακεδονικής μειονότητας στην Ελλάδα, όπως επίσης και το ζήτημα των γλωσσικών δικαιωμάτων της συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος στη χρήση των τοπωνυμίων, καλούμε τη κυβέρνηση να προχωρήσει στην οριστική επίλυση του ζητήματος των Μακεδόνων πολιτικών προσφύγων δίνοντάς τους ύστερα από πενήντα και πλέον χρόνια όχι απλά το δικαίωμα επίσκεψης αλλά το δικαίωμα επιστροφής σε όλους, χωρίς όρους αποκλεισμούς και εξαιρέσεις, εφαρμόζοντας για αυτούς ότι ο νόμος προβλέπει και για τους εθνικά Έλληνες πολιτικούς πρόσφυγες.

Σήμερα οι πολιτισμένες χώρες και οι σοβαρές κυβερνήσεις όχι μόνον σέβονται και προωθούν τα δικαιώματα των μειονοτήτων τους, γλωσσικών, πολιτιστικών εθνικών, αλλά έχουν τη γενναιότητα να αναγνωρίζουν τα λάθη του παρελθόντος και να αποκαθιστούν τις αδικίες. Αυτό περιμένουμε να πράξει και η δική μας κυβέρνηση αναθεωρώντας τις θέσεις της σε ότι αφορά τα δικαιώματα της μακεδονικής μειονότητας στην Ελλάδα.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΙΟΥ ΤΟΞΟΥ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Φλώρινα – Lerin 22-8-2003

Στις 20 Αυγούστου 2003 πραγματοποιήθηκε στη Φλώρινα συμβολική εκδήλωση υποδοχής για εκείνους τους Μακεδόνες πολιτικούς πρόσφυγες στους οποίους επιτράπηκε η είσοδος στην Ελλάδα σύμφωνα με την πρόσφατη απόφαση του Υπουργείου των Εξωτερικών.

Την εκδήλωση διοργάνωσε η Επιτροπή Υποδοχής αποτελούμενη από συγγενείς των πολιτικών προσφύγων που κατοικούν στην Ελλάδα και στελέχη του Ουράνιου Τόξου. Θεωρούμε ότι η κατάργηση της ρατσιστικής διάταξης στην Υπουργική Απόφαση του νόμου 1266/1982 που εξαιρεί τους Μακεδόνες πολιτικούς πρόσφυγες του εμφυλίου (1946-1949) από το δικαίωμα του επαναπατρισμού, και η θετική επίλυση του προβλήματος, θα έχει ανθρωπιστική και πολιτική διάσταση.

Η πρώτη διάσταση θα έπρεπε να αναδείξει ότι πανανθρώπινες αξίες και στοιχειώδη ανθρώπινα δικαιώματα όπως το δικαίωμα να επιστρέψεις, να ζήσεις και να πεθάνεις στο τόπο που γεννήθηκες γίνονται σεβαστά στη χώρα μας χωρίς όρους και προϋποθέσεις. Η δεύτερη διάσταση θα σηματοδοτούσε ίσως την αλλαγή της στάσης του πολιτικού κόσμου στο ζήτημα της εθνικής ταυτότητας του σύγχρονου Έλληνα πολίτη, δίνοντας στην έννοια «πολίτης» πρωτεύοντα ρόλο, σε αντίθεση με τη έως σήμερα αντίληψη και πολιτική πρακτική για εθνική καθαρότητα και ομογενοποίηση του κράτους ως προϋπόθεση της ευημερίας του. Παράλληλα η θετική επίλυση του προβλήματος θα έδινε το ερέθισμα στην ελληνική κοινωνία για γόνιμο προβληματισμό σε ζητήματα σεβασμού των δικαιωμάτων των πολιτών της χώρας μας σε πολιτιστικό, γλωσσικό ή εθνοτικό επίπεδο.

Η υπαναχώρηση όμως των εκπροσώπων της πολιτείας από τις εξαγγελίες για την οριστική επίλυση του προβλήματος των Μακεδόνων πολιτικών προσφύγων, όπως εκφράστηκαν τους τελευταίους μήνες από τους αρμοδίους του Υπουργείου των Εξωτερικών και η αντίδραση από εθνικιστικούς και συντηρητικούς πολιτικούς κύκλους, δείχνει δυστυχώς τις ιδεολογικές αγκυλώσεις, την ανασφάλεια, τις προκαταλήψεις, τις φοβίες, την πολιτική ανωριμότητα και την εσωστρέφεια που διακατέχουν ακόμη σήμερα το μεγαλύτερο τμήμα της ελληνικής κοινωνίας και των εκπροσώπων της στη πολιτική σκηνή.

Στην εκδήλωση υποδοχής στη Φλώρινα, αρνητική εντύπωση προκάλεσε η απουσία εκπροσώπων των οργανώσεων των Ελλήνων πολιτικών προσφύγων που επαναπατρίστηκαν το 1982, των τοπικών αρχών και των κομματικών εκπροσώπων και φορέων που προσκλήθηκαν να συμμετάσχουν.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες, ένας μικρός κομματικός σχηματισμός το Ουράνιο Τόξο, προσπάθησε αυτές τις ημέρες, μαζί με Έλληνες δημοκράτες, να σώσει τη δημοκρατική τιμή και την πολιτική υπόληψη, του πολιτικού κόσμου στη χώρα μας διοργανώνοντας μια σεμνή εκδήλωση υποδοχής.

Σε ότι αφορά το αντιδημοκρατικό μέτρο της επιλεκτικής δυνατότητας επίσκεψης δηλ. μόνο σε εκείνους τους πολιτικούς πρόσφυγες των οποίων τα τοπωνύμια δεν είναι γραμμένα στην αρχική τους μορφή (το ελληνικό κράτος ήταν που άλλαξε την αρχική τους μορφή το 1926 και 1928 στα πλαίσια της πολιτικής για εθνική ομογενοποίηση) και του περιορισμένου χρόνου παραμονής (20 ημέρες) στην Ελλάδα, θα θέλαμε να επισημάνουμε στη κυβέρνησή μας ότι δεν υπάρχει ανθρωπισμός με δόσεις...

Ως πολιτικός φορέας που δεν έχει διστάσει στο παρελθόν και δεν θα διστάσει και στο μέλλον να καταδικάσει φαινόμενα μακεδονικού αλυτρωτισμού καλούμε για ακόμη μία φορά τη κυβέρνησή μας, τους δημοκράτες Έλληνες συμπολίτες μας, μέσα από έναν γόνιμο διάλογο να προσεγγίσουμε τα ζητήματα του σεβασμού της διαφορετικότητας και των δικαιωμάτων της μακεδονικής μειονότητας στην Ελλάδα.

Θέλουμε μια δημοκρατική Ελλάδα με ισότιμους και αξιοπρεπείς Έλληνες πολίτες, μια σύγχρονη ευρωπαϊκή χώρα που σέβεται τα μειονοτικά δικαιώματα, εφαρμόζοντας τις σχετικές ευρωπαϊκές και διεθνείς συνθήκες. Ελπίζουμε ο πολιτικός κόσμος επιτέλους, να υπερβεί τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις, που αποτελούν τροχοπέδη στην ευρωπαϊκή πορεία και τον ευρύτερο εκδημοκρατισμό της χώρας μας.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΙΟΥ ΤΟΞΟΥ

όχι στον επαναπατρισμό .... Ζητούν με γραπτή ερώτηση οι 33 Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας.....

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς Εξωτερικών –Εσωτερικών – Δημ. Τάξεως και Δικαιοσύνης.

«Επικίνδυνα σενάρια για συνέδρια στη Φλώρινα»

Στην τοπική εφημερίδα «Πολίτης» δημοσιεύεται η πληροφορία ότι «ο τύπος στα Σκόπια κάνει αναφορά στην απόφαση της Ελλάδας να ανοίξει τα σύνορα στους Σλαβομακεδόνες πρόσφυγες, από την Β .Ελλάδα, που επί δεκαετίες ζουν στην π.Γ.Δ.Μ». Στην συνέχεια του κειμένου αναφέρεται ότι «παραμένει άγνωστο αν τα σύνορα θα ανοίξουν σύντομα, ώστε όλοι οι Αιγιάτες να μπορούν να παραστούν στη μεγάλη συνάντηση των προσφύγων, προγραμματισμένη για τις 15 Ιουλίου στη Φλώρινα». Αυτά και άλλα πολλά στην π.Γ.Δ.Μ. Στην Ελλάδα πιο περίεργα πράγματα. Ο υφυπουργός Εξωτερικών κ. Λοβέρδος σε αλληπάλληλες επισκέψεις του στη Δ .Μακεδονία και σε πολλές, επικίνδυνες, αλλοπρόσαλλές και αντικρουόμενες μεταξύ δηλώσεις, μας διαβεβαιώνει ότι:

Α) Οι νόμοι θα τηρηθούν και οι χορηγήσεις βίζας – διαβατηρίων θα δίνονται μόνον εφ’ όσον δεν θα χρησιμοποιούνται παραλλαγμένα ονοματεπώνυμα και τοπωνύμια (πρακτικά Βουλής).

Β) θα χορηγήσει με συνοπτικές διαδικασίες, άδεια εισόδου στην Ελλάδα, σε όλους ... (Ελευθεροτυπία).

Γ) Θα επεκτείνει το μέτρο και στον οριστικό και καθολικό επαναπατρισμό των προσφύγων (Ελευθεροτυπία)

Εδώ είναι να θαυμάσει κανείς σοβαρότητα, σταθερότητα, ειλικρίνεια λόγων και έργων και από την άλλη μεριά να αισθάνεται ήσυχος ότι οι «ταγοί» γρηγορούν και προστατεύουν τα εθνικά συμφέροντα, την εθνική αξιοπρέπεια, την εθνική ακεραιότητα, την προάσπιση της Δημόσιας Τάξης, την τήρηση των νόμων, των συμφωνιών, των διεθνών αλλά και διμερών σχέσεων και συμβάσεων. Η μόνη εθνικά συμφέρουσα λύση είναι να στις επισκέψεις με τις γνωστές προϋποθέσεις όχι στον επαναπατρισμό, θέση που ήταν πάγια από όλες τις κυβερνήσεις μέχρι σήμερα.

Ερωτάσθε κ.κ. Υπουργοί:

1. Γνωρίζετε τα «παιχνίδια» που παίζονται, τα σχέδια που εξυφαίνονται και τις αποφάσεις που παίρνονται, όλα εις βάρος της χώρας μας, με απρόβλεπτες έως καταστροφικές συνέπειες;
2. Αντιλαμβάνεστε τι γεγονότα θα λάβουν χώρα και τι απρόβλεπτες συνέπειες θα έχουν εις βάρος της Δ. Μακεδονίας και της πατρίδας μας γενικά;
3. Είναι εις γνώση των κ.κ. Υπουργών η σύγκλιση του περιώνυμου συνεδρίου Σλαβομακεδόνων στην Φλώρινα στις 15 Ιουλίου, η σύνθεσης τους και ο σκοπός του; Αν ναι, είμαστε σοβαροί;
4. Ποιος από όλους σας αναλαμβάνει τις συνέπειες, τις ευθύνες όλων όσων σας περιγράφουμε σαν αποφάσεις της Ελληνικής Κυβερνήσεως αλλά και σαν αντικρουόμενες μεταξύ τους, αλλά καθ' ολοκληρίαν καταστροφικές αποφάσεις του κ. υφυπουργού εξωτερικών.
5. Περιμένουμε όλοι οι υπογράφωντες και ο Ελληνικός λαός σαφείς, κατηγορηματικές, ειλικρινείς και σοβαρές απαντήσεις.

Αθήνα 02/07/2003

ΟΙ ΕΡΩΤΩΝΤΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

Κορτσάρης Νικόλαος – Φλώρινας, Αγγελής Ανέστης –Καστοριάς, Καρασμάνης Γεώργιος – Πέλλας, Φουντουκίδου Παρθένα –Πέλλας, Τζαμτζής Ιορδάνης – Πέλλας, Λεονταρίδης Θεόφιλος –Σερρών, Καραμανλής Αχιλέας –Σερρών, Κόλλια Μαρία –Σερρών, Χαϊτίδης Ευγένιος –Σερρών, Τσιπλάκης Κων/νος – Σερρών, Χαλκίδης Μιχάλης –Ημαθίας, Φωτιάδης Ηλίας- Ημαθίας, Κόντος Αλέξανδρος – Ξάνθης, Τσιαρτιώνης Νικόλαος –Κοζάνης, Παπαδόπουλος Μιχάλης – Κοζάνης, Κωνσταντόπουλος Γεώργιος – Πιερίας, Πολύζος Ευάγγελος – Πιερίας, Παπαδόπουλος Σταύρος – Δράμας, Δαϊλάκης Σταύρος – Δράμας, Παππάς Βασίλειος- Χαλκιδικής, Φλωρίνης Αθηναίος –Χαλκιδικής, Ορφανός Γεώργιος- Α' Θεσσαλονίκης, Κούβελας Σωτήριος – Α' Θεσσαλονίκης, Καλαφάτης Σταύρος – Α' Θεσσαλονίκης, Ρεγκούζας Αδάμ – Β' Θεσσαλονίκης, Σαλαγκούδης Γεώργιος- Β' Θεσσαλονίκης, Τσιτουρίδης Σάββας – Κιλκίς, Κιλτίδης Κων/νος –Κιλκίς, Δημοσχάκης Θεοφάνης- Έβρου, Λυμπεράκης Λεωνίδας – Έβρου, Στυλιανίδης Ευριπίδης- Ροδόπης, Παυλίδης Αριστοτέλης – Δωδεκανήσου.

**ΨΗΦΙΣΜΑ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΦΛΩΡΙΝΑΣ**

Στις 23 Ιουλίου 2003 συνεδρίασε το Δημοτικό Συμβούλιο Φλώρινας. Με θέμα έκδοσης ψηφίσματος σχετικά με τους «πολιτικούς πρόσφυγες», συζητήθηκε εκτός ημερησίας διάταξης ως κατεπείγον.

Παρόντες στη Συνεδρίαση του Δήμου ήταν οι:

Παπαναστασίου Στέφανος – Δήμ. Φλώρινας Σίπκας Αντώνιος – Πρόεδρος Δ.Σ και τα μέλη: Γιαννάκης Βασίλειος, Γιαννάτσης Πέτρος, Μιχαηλίδης Χαράλαμπος, Βαφειάδης Παύλος, Παπαϊωάννου Αθανάσιος, Δελέγκος Αντώνιος, Σταμέλου – Παρδάλη Μαρία, Βοσκόπουλος Σταύρος, Κωτσελίδης Δαβίδ, Αντωνίου Παναγιώτης, Ηλιάδης Φαίδων, Πουγαρίδης Γεώργιος, Μποντζίδης Χαράλαμπος, Ρόζας Κωνσταντίνος.

Εκτός των κ. Ηλιάδη Φ, Πουγαρίδη Γ και Μποντζίδη Χ, όπου απείχαν από τη συζήτηση και την ψηφοφορία όλα τα υπόλοιπα μέλη του Δ.Σ. ψήφισαν υπέρ του ψηφίσματος.

Απόντες ήταν: Αργυρόπουλος Γεώργιος, Μπάρα – Κωνσταντάκου Υβόνη, Γραμματέας, Μυλωνά Όλγα, Μαύρος Μιχαήλ, Γραμπόβας Αναστάσιος, Μάγγος Παύλος.

Επίσης παρόντες ήταν και οι Πρόεδροι των Τριμελών Τοπικών Συμβουλίων Δ.Δ.

Δήμου Φλώρινας κ.κ. Πετρίδης Νικόλαος (Μεσονήσι), Ηλίας Αλέξανδρος (Πρώτη) και Μαρκούλης Βασίλειος (Άλωνα), ενώ απόντες ήταν οι Πρόεδροι των Τριμελών Τοπικών Συμβουλίων Δ.Δ. Τριβούνου κ. Καλκόπουλος Σταύρος και Δ.Δ. Κορυφής κ. Ιωάννου Χρήστος.

Σας παραθέτουμε το ψήφισμα το οποίο δημοσιεύθηκε στο τοπικό τύπο Φλώρινας.

Το Δημοτικό Συμβούλιο Φλώρινας, με αφορμή τα όσα τον τελευταίο καιρό γράφονται στον ημερήσιο τύπο και όσο δηλώνουν υπεύθυνα πρόσωπα, αισθάνεται την υποχρέωση να τοποθετηθεί πάνω σε ένα γεγονός που έχει σχέση με το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον της περιοχής.

Γνωρίζοντας πως δεν ασκεί εξωτερική πολιτική, εκφράζει τον προβληματισμό του για τον τρόπο με τον οποίο εξαγγέλθηκε και τη φιλοσοφία με την οποία καλύφθηκε το θέμα της εισόδου στη χώρα των «πολιτικών προσφύγων».

Πάγια θέση μας είναι, η εξακολούθηση της ίδιας πολιτικής που επιδείκνυε η πολιτεία γι' αυτούς τους ανθρώπους, δηλαδή τις επισκέψεις στην Ελλάδα με τις γνωστές προϋποθέσεις και μόνο για ανθρωπιστικούς λόγους.

Φλώρινα,
23 Ιουλίου 2003

ΣΧΟΛΙΟ

Όλοι οι σύμβουλοι που ψήφισαν υπέρ υποθέτουμε ότι έχουν πατεράδες, μανάδες, αδερφούς ή αδερφές.

Παρατηρούμε ότι οι ανθρωπιστικές τους ευαισθησίες εξαντλούνται στις επισκέψεις «για ανθρωπιστικούς λόγους». Ανθρωπιστικοί λόγοι είναι συνήθως οι κηδείες συγγενικών προσώπων.

Θα ψήφιζαν άραγε υπέρ αν σε ανάλογο ψήφισμα γινόταν λόγος για τους δικούς τους πατεράδες, μανάδες, αδέρφια ή αδερφές;

Θα δεχόντουσαν να συναντούν τους συγγενείς και τα μέλη της οικογένειάς τους επιλεκτικά, σε κηδείες και μόνον μετά από ειδική άδεια αρχών;

Ευτυχώς ή δυστυχώς για αυτούς τα γραπτά μένουν...

ΕΡΩΤΗΣΗ**Προς τον Υπουργό Εξωτερικών****Θέμα: «Επίσκεψη πολιτικών προσφύγων από π.Γ.Δ.Μ.»**

ΜΑΡΙΑ ΔΑΜΑΝΑΚΗ
Βουλευτής Β' Αθήνας

Αθήνα, 30 Ιουλίου 2003

Οι αντιδράσεις, που προκάλεσε, σε διάφορους κύκλους, η απόφαση της κυβέρνησης να διευκολύνει την είσοδο στη χώρα των τελευταίων πολιτικών προσφύγων και οι πιέσεις, που ασκήθηκαν πάλι από διάφορους κύκλους, είχαν ως αποτέλεσμα την υπαναχώρησή της.

Η αναγγελθείσα διευκόλυνση των τελευταίων πολιτικών προσφύγων, που ζουν στην πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας να επισκεφθούν τους τόπους καταγωγής τους στο διάστημα 10/8-30/10/2003, περιορίζεται σε ελάχιστο αριθμό προσώπων. Θα επιτρέπεται η είσοδος σε όσους διαθέτουν διαβατήρια με τόπο προέλευσης την Ελλάδα.

Δεδομένου ότι οι εναπομείναντες πρόσφυγες έχουν το ανθρώπινο δικαίωμα να επισκεφθούν ύστερα από τόσα χρόνια τους τόπους καταγωγής τους με τον τρόπο που εισηγήθηκε το Υπουργείο Εξωτερικών

Ερωτάται ο κ. Υπουργός

Για ποιο λόγο υπαναχώρησε και αν προτίθεται να επανεξετάσει το θέμα.

Η ερωτώσα βουλευτής

Μαρία Δαμανάκη

Ανανεωτική Εκσυγχρονιστική Κίνηση της Αριστεράς

Μητροπόλεως και Κηρυκείου 6105 55 -Αθήνα
Τηλ : 3238168 – 3237661 Fax : 3227302
E-Mail : info@aeka.gr Web Site : www.aeka.gr

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Με αφορμή δημοσιεύματα σχετικά με επικείμενη απόφαση του Αρείου Πάγου για την προσφυγή του μειονοτικού σωματίου «Τουρκική Ένωση Ξάνθης», η Ανανεωτική Εκσυγχρονιστική Κίνηση της Αριστεράς τονίζει τα εξής:

Ανεξαρτήτως της όποιας δικαστικής απόφασης για το συγκεκριμένο θέμα, είναι πλέον καιρός το ελληνικό κράτος να αναγνωρίσει επισήμως το δικαίωμα εθνικού αυτοπροσδιορισμού των μειονοτήτων και να προχωρήσει επιτέλους στην ανεπιφύλακτη κύρωση της Σύμβασης-Πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των εθνικών μειονοτήτων.

Η χώρα μας πρέπει να προσαρμοστεί πλήρως στις σύγχρονες διεθνείς συνθήκες για τα μειονοτικά δικαιώματα και να υλοποιήσει επιπλέον θετικά μέτρα στον τομέα αυτό με τολμηρά βήματα.

Φόβοι, προκαταλήψεις, αναχρονιστικές αντιλήψεις δεν πρέπει να σταθούν εμπόδιο για την εκπλήρωση μιας χρονίζουσας υποχρέωσης του κράτους προς συγκεκριμένες ομάδες πολιτών του.

Μια τέτοια εξέλιξη όχι μόνο δεν θα βλάψει τη χώρα μας, αλλά αντιθέτως θα ενισχύσει τη διεθνή θέση και εικόνα της και κυρίως θα βελτιώσει τη δημοκρατία μας.

2/10/03

Το Γραφείο Τύπου

ΕΛΛΑΔΑ ΚΙ ΑΝΤΙΑΜΕΡΙΚΑΝΙΣΜΟΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΦΑΡΕΤΡΑ - ΤΟΞΟΤΗΣ - Απογευματινή 13-9-2003

Δεν χόρτασαν άραγε από αντι-αμερικανισμό οι λογής διανοούμενοι, πολιτικοί και σχολιαστές που πλημμυρίζουν με τις απόψεις τους τα ελληνικά μέσα ενημέρωσης – ηλεκτρονικά κι έντυπα. Σε μια παράταιρη ομοφωνία δεξιοί κι αριστεροί «σταυροφόροι» έχουν βαλθεί να μας αποδείξουν πως κεντρικός υπεύθυνος για όσα κακά συμβαίνουν σήμερα στον κόσμο όλο δεν είναι άλλος από τον αμερικανικό παράγοντα.

Δίχως να θέλει κάποιος να υποβαθμίσει τα πολλά λάθη και ορισμένους άστοχους χειρισμούς των αρχών των Ηνωμένων Πολιτειών δεν μπορεί να ανεχθεί εύκολα την ανευθυνολογία, τον φτηνό λαϊκισμό και την απλούστευση των πάντων κάτω από σχόλια που βυθίζουν τον αναγνώστη στην ανοησία και σ έναν απύθμενα επικίνδυνο μηδενισμό. Γιατί σε τελευταία ανάλυση οτιδήποτε κι αν συμβαίνει στον κόσμο πρέπει υποχρεωτικά οι αμερικανοί να είναι υπεύθυνοι;

Πάρτε σαν πρώτο παράδειγμα τον ΟΗΕ. Όταν στη διάρκεια του πολέμου στο Κόσοβο ο ΟΗΕ είχε βγάλει αποφάσεις καταδικαστικές του Μιλόσεβιτς και το Συμβούλιο Ασφαλείας δεν ενέκρινε την σχετική επίθεση απλά και μόνο επειδή η Ρωσία και η Κίνα, για λόγους δικών τους επιμέρους στρατηγικών επιλογών (λ.χ. επέμβαση στην Τσετσενία και διώξεις στην επαρχία Ξινζιάνγκ), έθεσαν βέτο σε μια τέτοια απόφαση, όλοι καταφέρονταν εναντίον των αμερικανών για την προσπάθεια διάσωσης των Βαλκανίων μουσουλμάνων. Όταν χτυπήθηκε η Νέα Υόρκη από τους τρομοκράτες, «καλά να πάθουν» πολλοί αποφάνθηκαν διότι οι αμερικανοί ήσαν

άδικοι με τους μουσουλμάνους(!) Όταν όμως στη διάρκεια του πρώτου Πολέμου στον Περσικό Κόλπο οι αμερικανοί επενέβησαν κατόπιν σχετικής απόφασης του Συμβουλίου Ασφαλείας και πάλι οι αντιαμερικανοί δεν είχαν σιωπήσει. Όργανο της Ουάσιγκτον είναι ο ΟΗΕ, αποφάνθηκαν... Από πουθενά δεν τους πιάνεις.

Και την ώρα που ο ΟΗΕ δεν είναι σε θέση να δώσει λύση σε κανένα διεθνές πολιτικό πρόβλημα, ουδείς δείχνει να νοιάζεται για την αδυναμία του αυτή. Τι έχει κάνει ο ΟΗΕ για την Κύπρο; Πως αντιμετώπισε τις σφαγές στην Σομαλία και στην Βοσνία; Ποίες είναι οι αντιδράσεις του στις σφαγές αμάχων στην Λιβερία και το Κονγκό; Γιατί οι ειρηνιστές που είναι «ενάντια σε κάθε πόλεμο» δεν έχουν βγάλει άχνα για όλες αυτές τις φρικαλεότητες; Μήπως επειδή δεν μετέχουν αμερικανοί; Μοναχά αυτοί οι πόλεμοι τους ενδιαφέρουν;

Σε τελευταία ανάλυση εμάς εδώ στην Ελλάδα τι ακριβώς μας ενδιαφέρει; Είναι προς το συμφέρον μας να εμφανιζόμαστε αφιονισμένοι σε βάρος της μεγαλύτερης σήμερα δύναμης στη γη; Γιατί είναι «φονιάδες των λαών οι αμερικάνοι» και δεν είναι, για τους έλληνες, οι Ρώσοι, που σφάζουν εν ψυχρώ μουσουλμάνους στον Καύκασο, οι Κινέζοι, που εξολοθρεύουν και πάλι μουσουλμάνους Ούγγουρους στο Λεκανοπέδιο Ταρίμ στο Ανατολικό Τουρκεστάν η οι Γάλλοι, που έχουν στρατό σε τρεις χώρες της Δυτικής Αφρικής καταπνίγοντας στο αίμα εξεγέρσεις των ντόπιων πληθυσμών.

Και τέλος, γιατί μας κόφτει τόσο η μέχρι τώρα αποτυχία των αμερικανών να επιβάλουν κάποιας μορφής δημοκρατική διακυβέρνηση στο Ιράκ και μας συμφέρει η επιβίωση των ανελεύθερων καθεστώτων της περιοχής; Δεν θα έχει όφελος η Ελλάδα από την διεύρυνση γενικά της φιλελεύθερης δημοκρατίας στην περιοχή της Μέσης Ανατολής με αγορές πιο ευέλικτες κι ανοιχτές; Σε τελευταία ανάλυση, που ελπίζουμε να εξάγουμε τα λιγιστά μας προϊόντα; Με την σημερινή κατάσταση της διαφθοράς και του συγκεντρωτισμού στον Αραβικό κόσμο μοναχά οι προσωπικές προσβάσεις και γνωριμίες είναι δυνατόν να δημιουργήσουν σχετικές ευκαιρίες. Το άνοιγμα των αγορών και η φιλελευθεροποίηση των συστημάτων θα διευκολύνει ένα νέο κλίμα εμπορικών σχέσεων και μεγαλύτερης οικονομικής ευημερίας για όλους.

Αλλά και σε όλα τα ζητήματα που μας ενδιαφέρουν άμεσα (Κυπριακό, Ελληνοτουρκικά, Βαλκάνια, Ευρώπη) η στενότερη σχέση με τις ΗΠΑ μόνο οφέλη μπορεί να μας αποφέρει. Είναι χαρακτηριστικό πως σε μία φάση όπως η σημερινή, όπου οι εξελίξεις στο Ιράκ έχουν φέρει την Τουρκία σε συχνή αντιπαλότητα με τις ΗΠΑ, εμείς δεν κατορθώσαμε να εκμεταλλευθούμε την κατάσταση. Παρά τις προσωπικές προσπάθειες του Γιώργου Παπανδρέου, η συνολική αντί-αμερικανική στάση της ελληνικής κοινωνίας τροφοδοτεί με πικρόχολα σχόλια ειδικές αναλύσεις που εμφανίζονται σε έγκυρα έντυπα της Ουάσιγκτον (όπως λ.χ. το άρθρο του Φ. Ατζαμί στο τελευταίο Foreign Policy) και δυσκολεύουν τα πράγματα.

Οι έλληνες εκτιμώ πως θα έπρεπε να ενδιαφέρονται για τα συμφέροντα της Ελλάδας. Κι όχι για τις τύχες των αμερικανών και των όποιων πολιτικών τους αντιπάλων σε κάθε γωνιά της γης. Εμείς θα χάσουμε η θα ωφεληθούμε από τις δικές μας κινήσεις. Δεν είναι κρίμα να σκάβουμε μόνοι μας την τρύπα στην οποία θα πέσουμε μέσα;

- Επαναπατρισμός σε μη-πατρίδα;

*Του Χρήστου Γιανναρά
(ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 17/11/02)*

Ποια λογική έχει το αίτημα: να επιστραφούν στο σημερινό ελλαδικό κράτος όσα γλυπτά του Παρθενώνα κατέχει και εκθέτει το Βρετανικό Μουσείο;

Η αυθόρμητη απάντηση της συντριπτικής νομίζω πλειονότητας των σημερινών Ελλήνων θα ήταν: τα γλυπτά αυτά μάς ανήκουν. Είναι έργα των προγόνων μας, έκφανση της Ιστορίας μας, οι Βρετανοί τα έκλεψαν από τη δική μας πατρίδα.

Υποθέτω και τις αντιρρήσεις των Βρετανών, κυρίως τις ενδόμυχες (πριν από την ευγενική διαμόρφωση της διατύπωσης): Οι πολιτισμοί δεν έχουν φυσικούς κληρονόμους, κληρονόμοι αναδειχνονται όσοι αξιοποιούν δημιουργικά το κληροδότημα. Τα γλυπτά του Παρθενώνα ανήκουν στους λαούς που έχουν την καλλιέργεια να κατανοήσουν τη διαχρονική αξία και σημασία τους για τη σύνολη ανθρωπότητα – ανήκουν στους λαούς που αναδείχθηκαν εκ των πραγμάτων κληρονόμοι του αρχαιοκλασικού πολιτισμού.

Τέτοιοι είναι, εδώ και αιώνες, μόνο οι λαοί της ευρωπαϊκής Δύσης, πιστεύουν οι Βρετανοί. Αυτοί καλλιέργησαν τα κλασικά γράμματα, σπούδασαν την αρχαιοελληνική τέχνη, εξέδωσαν και ερμήνευσαν τα κείμενα της αρχαιοελληνικής γραμματείας, μετέφεραν με τον νεοκλασικισμό στα πέρατα της γης τον ρυθμό και την αισθητική της Αρχαίας Ελλάδας.

Φαντάζομαι τους Βρετανούς να αντιτάσσουν τον ίδιο τον δικό μας Κοραή, που δεχόταν, όπως όλοι οι Δυτικοευρωπαίοι, ότι οι νεώτεροι Γραικοί δεν έχουμε σχέση με τους αρχαίους Έλληνες. Γι' αυτό έφτιαξε και τη θεωρία της «μετακένωσης»: Οτι μόνο με τον εκδυτικισμό μας οι Γραικοί θα μπορέσουμε να ξαναγίνουμε Έλληνες, αφού η ελληνικότητα διασώθηκε ιστορικά μόνο στη μετακαρολίνια Εσπερία και όχι στην ποικιλότροπα αλλοτριωμένη γεωγραφική Ελλάδα.

Τι καταλαβαίνετε σεις από ελληνικότητα, θα ήθελαν να μας πουν οι Βρετανοί, και επομένως με ποιους τίτλους διεκδικείτε τα γλυπτά του Παρθενώνα; Βάλτε τον μέσο διανοούμενο Γραικό της σήμερα ή τις πολιτικές σας ηγεσίες να απαντήσουν στο ερώτημα: γιατί ο Παρθενώνας είναι σημαντικότερο έργο τέχνης από τον πύργο του Αϊφελ – μετρήστε αν έχετε το κουράγιο, το μέγεθος της κατά κεφαλήν πολιτιστικής και μορφωτικής σας υπανάπτυξης.

Αφού την αττική γη, που σας χαρίστηκε να κατοικείτε, την ατιμάσατε βάνουσα εκβαρβαρώνοντας την ιερή ομορφιά της – τα γλυπτά του Παρθενώνα σας μάραναν; Η αλήθεια του Παρθενώνα μένει ανερμήνευτη δίχως την αλήθεια του αττικού τοπίου και αυτήν τη δεύτερη αλήθεια την κάνετε τσιμεντένια λέπρα γυφτιάς, βρωμιάς και έσχατης ασχήμιας. Στον πιο εγκληματικό βανδαλισμό της Ιστορίας, στην τριτοκοσμική γραικική σας πρωτεύουσα, δώσατε το όνομα της πόλης των Αθηνών, πώς να σας εμπιστευθούμε λείμματα τέχνης ανυπέρβλητης;

Τόσο σεβασμό έχετε για την Αρχαία Ελλάδα, φαντάζομαι να συνεχίζουν απαντώντας στο αίτημά μας οι Βρετανοί, ώστε αρνηθήκατε και τον μοναδικό λώρο ζωής που θα μπορούσε να σας δένει μαζί της: τη γλώσσα. Καταργήσατε, παρά τις ψευδαισθητικές επιφάσεις, τη διδασκαλία των αρχαίων στα σχολεία σας, αποκόψατε τη γλώσσα σας από τις τροφοδότρες ρίζες της, γι' αυτό και τα σημερινά σας γραικικά είναι κωμικά

ανάπηρα, συμπλεγματικά. Η νεολαία σας σήμερα, οι ηλικίες κάτω των τριάντα ετών, δεν καταλαβαίνουν πια όχι την «κοινή» ελληνική, αλλά ούτε και πρόσφατους συγγραφείς σας, όπως ο Παπαδιαμάντης και ο Ροΐδης. Πόσο ποσοστό του πληθυσμού σας έχει διαβάσει έστω και τρεις αράδες του Αριστοτέλη, του Πλάτωνα, του Θουκυδίδη; Από πού λοιπόν αντλείτε το θράσος να ονομάζετε προγόνους σας τους αρχαίους Έλληνες και να διεκδικείτε κατ' αποκλειστικότητα τα όσα αυτοί κληροδότησαν στην ανθρωπότητα;

Η αντιδικία με τους Βρετανούς για τα γλυπτά του Παρθενώνα θα μπορούσε να είναι γόνιμη αφορμή αυτοκριτικής μας των Νεοελλήνων. Εκατόν εβδομήντα χρόνια τώρα η γραικική μας παιδεία και διανόηση (όπως και το μεταπρατικό μας κράτος και η εξωτερική μας πολιτική) θεμελιώθηκαν τυφλά στο ιδεολογικό μύθευμα ότι πρέπει όλοι να μας σέβονται σαν απευθείας συνεχιστές της Αρχαίας Ελλάδας. Με αυθαίρετη αερογέφυρα πηδούσαμε πάνω από τους αιώνες της Τουρκοκρατίας, το λεγόμενου (πλαστογραφημένα) «Βυζάντιου» και της ελληνιστικής περιόδου, για να διεκδικήσουμε τίτλους άμεσης καταγωγής από τον Περικλή, τον Φειδία, τον Αισχύλο. Η ίδια αυτή νοοτροπία, συνειδητή ή ανεπίγνωστη, εκφράζεται και στη «σταυροφορία» μας σήμερα για την επιστροφή των γλυπτών του Παρθενώνα.

Σίγουρα πρόκειται για ασύστολη κλοπή, αλλά οι εθνικιστικοί συναισθηματισμοί και οι ρητορικές παρλαπίπες δεν αρκούν ως τίτλοι ιδιοκτησίας των κλοπιμαίων. Για να είμαστε στοιχειωδώς σοβαροί στη διεκδίκησή μας, πρέπει να έχουμε ξεκαθαρίσει (τουλάχιστον σε επίπεδο σχολικής κατάρτισης) κάποιους θεμελιώδεις άξονες ιστορικής αυτοσυνειδησίας: τη σχέση του Νέου Ελληνισμού με την Αρχαία Ελλάδα στη βάση του ιστορικού ρεαλισμού (δηλαδή της πολιτιστικής συνέχειας). Που σημαίνει: να ξεκαθαρίσουμε επιτέλους κάποτε πόσο ελληνικό ήταν το «βυζαντινό» μας παρελθόν, ποια συνέχεια ψηλαφούμε από το αρχαιοελληνικό άγαλμα στη βυζαντινή Εικόνα, από την τραγωδία στην ορθόδοξη λειτουργία, από την αθηναϊκή δημοκρατία στην κοινωνικοκεντρική («σοσιαλιστική» λέει ο Runciman) βυζαντινή και μεταβυζαντινή κοινότητα.

Αποκλείοντας με συνέπεια κάθε ρητορεία, κάθε ιδεολόγημα, κάθε απριωρισμό, να ξεκαθαρίσουμε αντίστοιχα πόση ελληνικότητα διέσωσε η συμπλεγματική πρεμούρα της μεταρωμαϊκής (φραγκικής και τεκτονικής) Ευρώπης να σφετεριστεί την αρχαιοελληνική κληρονομιά και να τη μονοπωλήσει. Τι κατάλαβε από το αρχαιοελληνικό άγαλμα ο νατουραλισμός της Αναγέννησης, τι κατάλαβε από τον Αριστοτέλη ο Θωμάς Ακινάτης, τι κατάλαβαν από τη δημοκρατία οι διαφωτιστές θεωρητικοί της *res publica*. Δικαίωμα να απαιτήσουμε την επιστροφή των γλυπτών του Παρθενώνα έχουμε οι Νεοέλληνες, μόνο αν κομίζουμε πρόταση προσέγγισης και ερμηνείας της αρχαιοελληνικής κληρονομιάς. Πρόταση που να φανερώνει ότι η φραγκική και τεκτονική (εργώδης και σεβαστή οπωσδήποτε) πρόσληψη αναποδογύρισε τους όρους λειτουργίας του κληροδοτήματος.

Εκτεθειμένα στο Βρετανικό Μουσείο τα γλυπτά του Παρθενώνα καταθέτουν από βήμα διεθνές τη μαρτυρία τους: Φανερώνουν τον δικό τους πολιτισμό θεμελιωμένον στην πάλη για την υπαρκτική αλήθεια, όχι για τη χρησιμοθηρία. Μαρτυρούν την αυθάδεια ενός άλλου πολιτισμού, κλοπής, που επιμένει να επιάρεται για τον σφετερισμό κληρονομιάς με αναποδογυρισμένους τους όρους λειτουργίας της. Υπογραμμίζουν την παρακμή των κάποτε ομόγλωσσων επιγόνων που μάχονται για τον επαναπατρισμό των γλυπτών, τώρα πια, στη μη πατρίδα τους: στην ξενιτεία του εκβαρβαρισμού και της αμάθειας.

**Εκκλησία & Σλαβομακεδόνες:
πτυχές ενός «ανύπαρκτου» ζητήματος**

**(Ο Πολίτης – Σεπτέμβριος 2001, τεύχος 92)
του Τάσου Κωστόπουλου**

Η ένοπλη διακοινοτική σύρραξη στην Π.Γ.Δ. Μακεδονίας είχε ήδη δρομολογηθεί, όταν στις 4 Μαρτίου 2001 η Διαρκής Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος αποφάσισε να υπενθυμίσει σε κυβερνώντες και απλούς πολίτες τα όρια της «εθνικά ορθής» πολιτικής όσον αφορά το πάλαι ποτέ «μείζον εθνικό μας θέμα». Ήταν οι μέρες που η επερχόμενη νέα βαλκανική καταιγίδα τροφοδοτούσε ποικίλα σενάρια σχετικά με την επίτευξη ενός συμβιβασμού στο (ολοκληρωτικά ανεπίκαιρο, πλέον) ζήτημα του ονόματος της γειτονικής μας χώρας. Καθυστερημένοι μακεδονομαχούντες της προηγούμενης δεκαετίας, από την Παμμακεδονική των ΗΠΑ μέχρι τον Στυλιανό-Άγγελο Παπαθεμελή, συνωθούνταν σε ταπεινά μονόστηλα για να καταγγείλουν τη διαφαινόμενη νέα μειοδοσία της αποδοχής (στην πραγματικότητα: της επιβολής) της όποιας «σύνθετης ονομασίας».

Από κοντά και η Ιερά Σύνοδος. Με την ανακοίνωσή της, «*αισθάνεται το χρέος να εκφράσει την ανησυχία της για το ενδεχόμενο να αναγνωρισθεί επισήμως και διεθνώς το γειτονικό κράτος με όνομα που θα περιέχει τον όρο 'Μακεδονία'*». Η παρέμβαση αυτή θεωρείται «*συνέχεια και επιβεβαίωση παλαιότερης ποιμαντορικής εγκυκλίου της Ιεράς Συνόδου (υπ' αριθμ. 2536) η οποία εξεδόθη στις 5 Ιουνίου 1992*» -στο αποκορύφωμα, δηλαδή, της εθνικιστικής υστερίας- και στην αιτιολογία της επιστρατεύει το μάζιμουμ των επιχειρημάτων της περασμένης δεκαετίας: «*Η Εκκλησία της Ελλάδος πιστεύει ότι η χρησιμοποίηση του ονόματος 'Μακεδονία' από το γειτονικό κράτος, αποτελεί σφετερισμό σημαντικού τμήματος της Ιστορίας και του Πολιτισμού μας, ανοίγει το δρόμο για εδαφικές διεκδικήσεις και για την ανακίνηση ανυπάρχτων μειονοτικών ζητημάτων, τραυματίζει την ελληνική αξιοπρέπεια και προσβάλλει την ιστορική αλήθεια*». Η εμμονή στο αλήστου μνήμης αυτό «κεκτημένο» του 1992 θεωρείται από την ίδια την Ιερά Σύνοδο στοιχειώδης ανταπόκριση, όχι μόνο στις «*κραυγές αγωνίας*» των «*Οργανώσεων των Αποδήμων Μακεδόνων*», αλλά και στην «*ιδιαίτερη αγωνία του ποιμνίου της που ζει στην Βόρειο Ελλάδα*». Αποδέκτες του μηνύματος δεν είναι, φυσικά, άλλοι από την κυβέρνηση και τον πολιτικό κόσμο της χώρας, που καλούνται «*να επιβεβαιώσουν την αταλάντευτη εμμονή τους στην παλαιότερη απόφαση για το θέμα του Συμβουλίου Αρχηγών των Κομμμάτων, η οποία και χειροκροτήθηκε από την συντριπτική πλειοψηφία του λαού μας, και υποστηρίχθηκε από τα μαζικά και ενθουσιώδη πατριωτικά συλλαλητήρια των Αθηνών, της Θεσσαλονίκης, πολλών άλλων πόλεων και των μεγάλων κέντρων του εκτός Ελλάδος Ελληνισμού*»¹.

Πολύ φυσιολογικά όλα αυτά, θα πει κανείς. Στο κάτω-κάτω της γραφής, η Εκκλησία της Ελλάδος υπήρξε ένας από τους βασικούς μοχλούς της κινητοποίησης του 1992-94 ενάντια στους «*γυφτοσκοπιανούς σφετεριστές της ιστορίας μας*». Οι μητροπόλεις συμμετείχαν οργανωμένα «*μετά του ποιμνίου τους*» στα πανεθνικά συλλαλητήρια της πρώτης περιόδου (1992-93), για να αυτονομηθούν στη συνέχεια από δημάρχους και κόμματα και να καθοδηγήσουν το δεύτερο κύμα κινητοποιήσεων (1994-95) -ενάντια, αυτή τη φορά, στους «*μειοδότες*» πολιτικούς και την προοπτική

¹ Δελτίο Τύπου της Ιεράς Συνόδου, Αθήνα 5.3.2001, όπως εκτίθεται στην επίσημη ιστοσελίδα της Εκκλησίας της Ελλάδος (<http://www.ecclesia.gr>).

συμβιβασμού. Κορυφαία στιγμή μπορεί να θεωρηθεί το συλλαλητήριο που οργάνωσε στις 15.2.94 ο Θεσσαλονίκης Παντελεήμων, τυπικά μεν κατά της πρόσφατης τότε αναγνώρισης της ΠΓΔΜ από τις ΗΠΑ, αλλά με πραγματικό στόχο τις βολιδοσκοπήσεις της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ για μια συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς. Το συλλαλητήριο, στο οποίο ηγεμόνευσε η φασίζουσα ακροδεξιά (με βασικό σύνθημα «στα όπλα-στα όπλα, να πάρουμε τα Σκόπια»), κατέληξε σε επεισόδια μπροστά στο αμερικανικό προξενείο ἔτην επομένη η κυβέρνηση Παπανδρέου, σε μια δραματική αλλαγή πολιτικής, επέβαλε το 18μηνο εμπάργκο κατά της ΠΓΔΜ². Ιδωμένες εκ των υστέρων, οι ζυμώσεις και πολιτικοϊδεολογικές αποκρυσταλλώσεις εκείνων των ημερών αποκαλύπτονται ως η μήτρα που γέννησε το τωρινό φαινόμενο του μεταμοντέρνου φονταμενταλισμού, φαινόμενο που βρήκε την πολιτική του έκφραση στο πρόσωπο του Χριστόδουλου και τις «λαοσυνάξεις» του έτους 2000. Λογικότατα, λοιπόν, η Εκκλησία της Ελλάδος επικαλείται ως προνομιακή νομιμοποιητική αναφορά για την παρέμβασή της τις μέρες εκείνες του 1992³. Εντελώς διαφορετικά είναι, ωστόσο, τα πράγματα με την υπόλοιπη επιχειρηματολογία της Ιεράς Συνόδου. Πέρα από τις γελοιότητες του τύπου «αν με δική μας υπογραφή αναγνωρισθεί κράτος με όνομα που θα περιλαμβάνει τον όρο 'Μακεδονία', τότε σε λίγα χρόνια δεν αποκλείεται να απαγορευθεί στους Βόρειους Έλληνες να ονομάζονται Μακεδόνες», υπάρχει κυρίως εκείνη η αναφορά στην προοπτική «ανακίνησης ανύπαρκτων μειονοτικών ζητημάτων», που βγάζει μάτι. Αν μη τι άλλο, επειδή αυτά τα «ανύπαρκτα» μειονοτικά ζητήματα (δηλαδή το εξής ένα: οι Σλαβομακεδόνες) κάθε άλλο παρά άγνωστα στην Εκκλησία της Ελλάδος είναι, όπως περίτρανα αποδεικνύουν τα ίδια τα ντοκουμέντα της τελευταίας. Ντοκουμέντα που η Εκκλησία η ίδια φρόντισε να δώσει στη δημοσιότητα σε παλιότερες εποχές, προκειμένου να τονίσει τη συμβολή της στους «αγώνες του Έθνους». Δεν αναφέρομαι εδώ στον Μακεδονικό Αγώνα που, χάρη και στην άγρια πλαστογραφησή του από την επίσημη ιστοριογραφία, αποτελεί προσφιλέσ σημείο αναφοράς των κάθε λογής «εθνικά ευαίσθητων» ιεραρχών, με πρώτο και καλύτερο το σημερινό αρχιεπίσκοπο⁴. Πρόκειται για εγκυκλίους της Ιεράς Συνόδου που εκδόθηκαν μετά το 1913 και οι οποίες συνδέονται άρρηκτα με την εκστρατεία του ελληνικού κράτους για βίαιη αφομοίωση των σλαβόφωνων Μακεδόνων της Βόρειας Ελλάδας -μιας πληθυσμιακής ομάδας που κατά το Μεσοπόλεμο αριθμούσε γύρω στις 200.000 άτομα, στα μετεμφυλιακά χρόνια τουλάχιστον 130-150.000, και η οποία υπήρξε επί δεκαετίες αντικείμενο μιας (εν μέρει πετυχημένης) κρατικής εκστρατείας για την καταστροφή της ιδιαίτερης γλωσσοπολιτισμικής της ταυτότητας, ανεξάρτητα από την όποια «εθνική συνείδηση» των ανθρώπων και των επιμέρους συλλογικοτήτων που την απαρτίζουν⁵. Δημοσιευμένα το 1956 από την ίδια την Ιερά Σύνοδο σε μια επίσημη συλλογή συνοδικών εγκυκλίων του πρώτου μισού του εικοστού αιώνα⁶, τα έγγραφα αυτά όχι μόνο συμπληρώνουν την εικόνα που έχουμε για επιμέρους πτυχές

² Ιδέα που αποδίδεται στον τότε Υπουργό Τύπου & Πληροφοριών, Ευάγγελο Βενιζέλο (Evangelos Kofos «Greece's macedonian adventure: the controversy over FYROM's independence and recognition», http://www.macedonian-heritage.gr/Contributions/contr_Kofos19990705.html).

³ Για μια πρώτη, δημοσιογραφική επισκόπηση του ρόλου της εκκλησιαστικής ιεραρχίας στην εθνικιστική υστερία του 1992-94, βλ. Ιός της Κυριακής «Το ράσο κάνει τον πολιτικό», *Έμιλον* 20.3.94.

⁴ Χαρακτηριστικό δείγμα, η ομιλία του «Η συμβολή των Ελλήνων Ιεραρχών της Μακεδονίας στην ευδόωση του 'Μακεδονικού Αγώνα'» (~1992), όπως παρατίθεται μέχρι σήμερα στην ιστοσελίδα της Μητροπόλεως Δημητριάδος (<http://www.imd.gr/html/gr/section02/history/speeches/01/01.htm>).

⁵ Για μια διεξοδική επισκόπηση αυτών των αφομοιωτικών προσπαθειών, βλ. το βιβλίο μου «Η απαγορευμένη γλώσσα. Κρατική καταστολή των σλαβικών διαλέκτων στην ελληνική Μακεδονία» (Αθήνα 2000, εκδ. Μαύρη Λίστα). Η διαχρονική μελέτη των ποικίλων υπηρεσιακών εκτιμήσεων και καταγραφών της «εθνικής συνείδησης» αυτού του πληθυσμού, καθώς και των συνεπειών αυτής της πρακτικής πάνω στην καθημερινή ζωή των άμεσα ενδιαφερόμενων, αποτελεί το αντικείμενο του επόμενου βιβλίου μου («Το ζύγιμα της συνείδησης»), το οποίο βρίσκεται στο στάδιο της συγγραφής.

⁶ «Αι συνοδικαί εγκύκλιοι, εκδιδόμενα υπό της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος επί τη 100η περιόδω των εργασιών αυτής», τ. Β' (1934-1956), Αθήνα 1956, Τυπογραφείον της Αποστολικής Διακονίας. Για τον εντοπισμό της συλλογής και των σχετικών εγγράφων, ευχαριστώ πολύ τον Σάκη Αλεξανδρή.

αυτής της κρατικής πολιτικής, αλλά αποδεικνύονται εξόχως διαφωτιστικά για τη στάση της επίσημης εκκλησίας απέναντι σ' εκείνο το κομμάτι του ποιμνίου της που αντικειμενικά απέκλινε από την εθνικά επιθυμητή «κανονικότητα».

Στο κείμενο που ακολουθεί, παρατίθενται τα κυριότερα απ' αυτά τα ντοκουμέντα. Τα περισσότερα προέρχονται από την περίοδο της μεταξικής δικτατορίας, εποχή τρομερή για τους Σλαβομακεδόνες της Ελλάδας, άμεσα συνδεδεμένη με την καθολική απαγόρευση της γλώσσας τους και τη θέσπιση μιας πλειάδας επισημοποιημένων διακρίσεων, ορισμένες από τις οποίες διατηρήθηκαν μέχρι τις μέρες της Μεταπολίτευσης ή και αργότερα (επιτηρούμενες ζώνες, πιστοποιητικά φρονημάτων, απαγόρευση αγοράς ακινήτων στους ταξινομημένους σαν «σλαβοσυνειδητούς», κλπ). Άλλα χρονολογούνται από τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, εποχή ουδόλως πιο φιλελεύθερη στο συγκεκριμένο ζήτημα. Αναλυτικότερα:

* Η Ιερά Σύνοδος απαγορεύει εν έτει 1937 τα σλαβικά βαφτιστικά ονόματα κι ενημερώνει τις κατά τόπους μητροπόλεις ότι, ύστερα από σχετική συνεννόηση κορυφής (προφανώς, με το Υφυπουργείο Ασφαλείας του Μανιαδάκη), σε περίπτωση που οι ιερείς αντιμετωπίζουν προσκόμματα στην εφαρμογή της απαγόρευσης, προβλέπεται «*πάσα ενδεικνυομένη ενίσχυσις υπό των κατά τόπους Αστυνομικών Αρχών*» για τον πειθαναγκασμό των δυστροπούντων γονέων, συγγενών κι αναδόχων. Το μέτρο εντάσσεται στις προσπάθειες του καθεστώτος της 4^{ης} Αυγούστου για επιβολή «*της προσηλώσεως παντός Έλληνος και εμφυχώσεως αυτού εις τον ακραιφήν ελληνισμόν και εις την διατήρησιν της εθνικής ημών γλώσσης*»⁷. Σχεδόν δυο δεκαετίες αργότερα (1955), η ίδια απαγόρευση ανανεώνεται από την Ιερά Σύνοδο, και οι μητροπόλεις εντέλλονται να επαγρυπνούν για την «*πιστήν και απαρέγκλιτον εφαρμογήν*» της. Για τη μακροήμερευσή της, χαρακτηριστική είναι η σχετικά πρόσφατη (1998) δημοσίευση στον αθηναϊκό Τύπο της είδησης ότι, σε συγκεκριμένο χωριό της Φλώρινας, ιερέας αρνήθηκε βαφτίσει κοριτσάκι «*με το βουλγαρικό όνομα Ντόνκα*»⁸.

* Εν έτει 1939, η Ιερά Σύνοδος διατάζει ένα εκτεταμένο και αναλυτικό φακέλωμα όλων των «σλαβοφώνων και βλαχοφώνων ενοριών» της Βόρειας Ελλάδας. Ανάμεσα στα στοιχεία που οι αρμόδιοι μητροπολίτες καλούνται να διαβιβάσουν στο κέντρο, είναι και η «*μητρική γλώσσα*», το «*εθνικό φρόνημα*», η «*εθνική δράσις*» και η «*οικογενειακή και περιουσιακή κατάστασις*» των παπάδων αυτών των κοινοτήτων. Η όλη καταγραφή συμβαδίζει με την επιβολή -την ίδια ακριβώς περίοδο- του θεσμοποιημένου φακελώματος όλων ανεξαιρέτα των πολιτών και του «πιστοποιητικού κοινωνικών φρονημάτων» από τους αρχιτέκτονες του μεταξικού Τρίτου Ελληνικού Πολιτισμού. Κατά πάσα πιθανότητα, τα δεδομένα της ενδοεκκλησιαστικής αυτής «απογραφής» θα βρίσκονται ακόμη στα αρχεία της Ιεράς Συνόδου.

* Ενάμιση χρόνο αργότερα, εν μέσω ελληνοϊταλικού πολέμου και λίγο πριν από τη γερμανική επέμβαση και την κατάρρευση του μετώπου, η Εκκλησία της Ελλάδος φροντίζει, ύστερα από ειδική εντολή του Υπουργείου Παιδείας, για την «αντικατάστασιν» των σλαβικών εικόνων των εκκλησιών «*δι' άλλων Ελληνικών τοιούτων*». Η «απομάκρυνση» (συνηθέστερα: η απλή καταστροφή) των ενοχλητικών

⁷ Για την πολιτική αυτή, βλ. Τ.Κωστόπουλος «Η απαγορευμένη γλώσσα», σ.162-80 ' για τον εξελληνισμό των σλαβικών ονομάτων, στο ίδιο σ.147-51.

⁸ *Ελεύθερος Τύπος* 3.5.1998. Το δημοσίευμα εγκωμιάζει ρητά τη στάση του ιερέα.

σλαβικών εκκλησιαστικών μνημείων από τους ναούς και τα νεκροταφεία της Β. Ελλάδας είχε αρχίσει βέβαια πολύ νωρίτερα -στη βάση «ατομικών» κυρίως πρωτοβουλιών τοπικών πολιτικών και στρατιωτικών διοικητών⁹. Η σχετική εντολή της Ιεράς Συνόδου συστηματοποιεί κι επισημοποιεί αυτή τη μνημειακή εθνοκάθαρση, δεν ξέρουμε όμως σε ποιο βαθμό πρόλαβε να υλοποιηθεί μέσα στις συγκεκριμένες συνθήκες της εποχής. Τα χρονικά περιθώρια μέχρι την έναρξη της Κατοχής υπήρξαν, ούτως ή άλλως, εκ των πραγμάτων πολύ περιορισμένα. Γνωρίζουμε, πάντως, ότι αυτό το έργο ολοκληρώθηκε σε μεγάλο βαθμό στη διάρκεια της χούντας, χάρη στα κονδύλια των «ειδικών μακεδονικών προγραμμάτων» και την ιδιαίτερη συμβολή ιεραρχών όπως ο κατεξοχήν μνημειοκτόνος Αυγουστίνος Καντιώτης¹⁰. Μεταγενέστερη έκδοση της Μητροπόλεως Φλωρίνης περιγράφει λχ αναλυτικά τη «διόρθωση» με λαδομπογιά κι εν συνεχεία την αποκαθήλωση των σλαβικών εικόνων από τον (πάλαι ποτέ εξαρχικό) μητροπολιτικό ναό της πόλης, για να κατατεθούν σε «κάποια υπηρεσία της Γενικής Διοικήσεως Μακεδονίας», καθώς και τις συμπληρωματικές «διαρρυθμίσεις» αρχιτεκτονικών στοιχείων του κτιρίου, έτσι ώστε «να μη φαίνεται ούτε ίχνος σλαβικής τεχνοτροπίας»¹¹. Στα περισσότερα σλαβόφωνα χωριά, τα σημάδια από τέτοιου είδους χοντροκομμένες «διορθωτικές» επεμβάσεις στην εικονογραφία είναι κατά κανόνα ακόμη ορατές. Αλλού, η αντικατάσταση των σλαβικών εικόνων υπήρξε διακριτικότερη: όπως λχ διαπιστώσαμε πριν από μερικά χρόνια στην ιδιαίτερη πατρίδα του κ. Παπαθεμελή, το χωριό Όσσα (τ. Βυσώκα) του Λαγκαδά, οι παλιές κυριλικές εικόνες της τοπικής εκκλησίας φυλάγονται απλά σε ειδικό μέρος, μακριά από τα μάτια του κοινού¹². * Το επόμενο -και τελευταίο- ντοκουμέντο χρονολογείται από τους τελευταίους μήνες του Εμφυλίου, και αφορά τη συμμόρφωση της Εκκλησία της Ελλάδος με σχετική απόφαση του Υπουργείου Εξωτερικών σχετικά με την «καταλληλότερη από εθνικής απόψεως» ονομασία για την επίμαχη πληθυσμιακή ομάδα. Πρόκειται για μια απόφαση της σύσκεψης που πραγματοποιήθηκε στις 23.3.49 στο ΓΕΣ με συμμετοχή εκπροσώπων του στρατού, των υπουργείων Εξωτερικών, Εσωτερικών & Δημ. Τάξεως και άλλων παραγόντων, ειδικά «επί του ζητήματος των Σλαβοφώνων της Β. Ελλάδος» -προκειμένου να καθοριστούν οι βασικοί άξονες της κρατικής πολιτικής απέναντι στην «ανύπαρκτη μειονότητα» μετά τη διαφαινόμενη συντριβή του ΔΣΕ. «Κατόπιν εξετάσεως του ζητήματος από πάσης πλευράς», διαβάζουμε στο σχετικό έγγραφο του μόνιμου υφυπουργού Εξωτερικών, «απεφασίσθη όπως οι εν Ελλάδι έχοντες ως μητρικήν γλώσσαν και ομιλούντες συνήθως το γνωστόν σλαβομακεδονικόν ιδίωμα αποκαλούνται του λοιπού επισήμως 'Σλαβοφώνοι', αποκλειομένου παντός άλλου όρου». Ως ονομασίες απαγορευμένες στο εξής καταγράφονται, ενδεικτικά, οι ότοι «Σλαβομακεδόνες», «Βουλγαρομακεδόνες» και «Βουλγαρόφρονες» [sic] ' μια άλλη εισήγηση, του γνωστού πολιτευτή Φίλιππου Δραγούμη, για υιοθέτηση του όρου «Βουλγαρόφωνοι», απορρίφθηκε επίσης¹³. Παραλαμβάνοντας τη σχετική απόφαση, η

⁹ Για μια τυπική αφήγηση, βλ. Ι.Βερνάρδος «Δαβάρης-Πίνδος», Αθήνα 1947, εκδ. Π.Δημητράκου, σ.339. Για προγενέστερες καταστροφές σλαβικών μνημείων και τάφων, σύμφωνα με βουλγαρικές διπλωματικές πηγές της εποχής, Γεωργι Νασκαλός «Участта на България в Егейска Македония, 1936-1946», Σόφια 1999, σ.55.

¹⁰ Αναλυτικά σε Κωστόπουλος, όπ.π., σ.282-3 και Ιός της Κυριακής «Ο ιερός εξεταστής του Έθνους», *Εψίλον* 16.1.2000.

¹¹ Ιω. Πήχος (επιμ) «Μητροπολιτικός ναός Αγίου Παντελεήμονος Φλωρίνης (ιστορία-εικόνες)», Φλώρινα 1993, σ.23-4. Τελικά η εκκλησία εγκρεμίστηκε το 1971 παρουσία του ίδιου του δικτάτορα Παπαδόπουλου για να αντικατασταθεί με την ταρινή, «καθαρά ελληνικής τεχνοτροπίας»...

¹² Ιός της Κυριακής «Στη βαλκάνια πατρίδα του κ. Παπαθεμελή», *Ελευθεροτυπία* 1.3.1997.

¹³ Σχετικά με την εισήγηση του Δραγούμη στην επίμαχη σύσκεψη, βλ. Κωστόπουλος, όπ.παρ, σ. 215-8 και Δ. Λιθοξόου «Ο Φίλιππος Δραγούμης για τη μετονομασία της Μακεδονικής γλώσσας», Κορυδαλλός 1996. Άγνωστο παραμένει μέχρι σήμερα αν στη συγκεκριμένη συνάντηση ήταν που αποφασίστηκε η (διασταυρωμένη από διάφορες πηγές) απόφαση για μετακίνηση των Σλαβομακεδόνων (ή, τουλάχιστον, ενός μεγάλου μέρους τους) στη Νότια Ελλάδα και η αντικατάστασή τους με ελληνόφωνους πληθυσμούς «ωγιών εθνικών φρονημάτων» -απόφαση που τελικά έμεινε σε μεγάλο βαθμό ανεκτέλεστη, προφανώς λόγω αδυναμίας να βρεθούν σε επαρκή αριθμό τέτοιοι πληθυσμοί, πρόθυμοι να εκπατριστούν προς βορράν...

Ιερά Σύνοδος τη διαβιβάζει στους κατά τόπους ιεράρχες, προς γνώσιν και συμμόρφωσιν.

Η εικόνα που προκύπτει από τα παραπάνω είναι κάτι παραπάνω από σαφής. Η Εκκλησία της Ελλάδος όχι μονάχα «γνωρίζει» την ύπαρξη και τις διαστάσεις του «ανύπαρκτου» κατ' αυτήν μειονοτικού ζητήματος, αλλά και είχε ενεργό συμβολή στην κρατική εκστρατεία για την πάσει θυσία αφομοίωση των Σλαβομακεδόνων στον «εθνικό κορμό». (Μπορούμε να είμαστε σίγουροι ότι τα αρχεία της Ιεράς Συνόδου περιλαμβάνουν και πολλά άλλα, μεταγενέστερα έγγραφα για το λεπτό αυτό θέμα - παρόλο που οι πρόσφατες εκδόσεις εγκυκλίων των μεταγενέστερων δεκαετιών αποφεύγουν να συμπεριλάβουν έστω κι ένα). Η στάση της Ιεράς Συνόδου απέναντι στο ζήτημα είναι διανυγής: πλήρης συστράτευση στους αφομοιωτικούς σχεδιασμούς, το φακέλωμα και την καταστροφή της γλωσσοπολιτισμικής ιδιαιτερότητας των Άλλων. Η περίφημη υπερεθνική «οικουμενικότητα της Ορθοδοξίας» δεν δίνει εδώ το παραμικρό σημείο ζωής¹⁴. Όπως γράφει και ο κ. Παρασκευαΐδης, αναφερόμενος στους πατριαρχικούς δεσποτάδες του Μακεδονικό Αγώνα, «οι ιεράρχες αυτοί υπέταξαν στη στρατιωτική τους ιδιότητα [sic] εκείνη του ειρηνόφιλου Κληρικού»¹⁵ -και όποιο άλλο κατάλοιπο χριστιανοσύνης, γενικότερα.

Ο ίδιος ο αρχιεπίσκοπος, στο κάτω κάτω της γραφής, ξέρει πολύ καλά περί τίνος ακριβώς πρόκειται. Στη διδακτορική διατριβή του για τους παλαιοημερολογίτες, συναντά κανείς όχι μόνο τις αναμενόμενες αναφορές στη μεσοπολεμική συμμαχία των τελευταίων «μετά των αυτόθι βουλγαροφώνων» (ή και της «βουλγαρικής μειονότητας»), αλλά μπορεί ακόμη να αλιεύσει κάποιες ενδιαφέρουσες πληροφορίες από τα αρχεία της Ιεράς Συνόδου των επόμενων χρόνων. Μια απ' αυτές είναι η περιγραφή των διαβουλεύσεων της εκκλησιαστικής ηγεσίας με τους επιτελείς της «επαναστάσεως» της 21^{ης} Απριλίου, όσον αφορά «την επιρροήν σλαβικών τινών κύκλων επί των εν Ελλάδι παλαιοημερολογιτών». Η συγκεκριμένη ζύμωση, μας πληροφορεί η διατριβή, κατέληξε σε συμφωνία για μυστική «απογραφή» των παλαιοημερολογιτών από τις κατά τόπους στρατιωτικές κι αστυνομικές αρχές της χούντας¹⁶. Την εποχή, ακριβώς, που ο κ. Χριστόδουλος -ως αρχιγραμματέας της Αρχιεπισκοπής- ήταν απλώς αφοσιωμένος στις μελέτες του...

Τα Ντοκουμέντα

A. Η απαγόρευση των σλαβικών βαφτιστικών ονομάτων (1937)

«Αριθ. Πρωτ. 1219 / Διεκπ. 1150

Όπως μη δίδονται τοις βαπτιζομένοις ονόματα σλαβικά

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Προς τους Σεβ. Ιεράρχας της Εκκλησίας της Ελλάδος

¹⁴ Για μια εμπεριστατωμένη κριτική του ιδεολογήματος της «οικουμενικότητας», μέσα από την αναδρομή στις ιστορικές του ρίζες, βλ. Παρασκευάς Ματάλας «Έθνος και Ορθοδοξία. Από το 'ελλαδικό' στο βουλγαρικό σχίσμα» (υπό έκδοση).

¹⁵ «Η συμβολή των Ελλήνων Ιεραρχών...», *όπ.παρ.*

¹⁶ Χριστόδουλου Παρασκευαΐδη «Ιστορική και κανονική θεώρησης του παλαιοημερολογιτικού ζητήματος», [Βόλος χ.χ.], εκδ. Ι.Μ. Δημητριάδος, σ.194, 228, 329-30 & 380-2.

Εν συνεχεία προς την υπ' αριθ. 582/598 της 2 Μαρτίου 1934 Συνοδικήν Εγκύκλιον, δι' ἣς απαγορεύθη κατά την βάπτισιν των νηπίων να δίδονται αυτοῖς ονόματα μη χριστιανικά, ἔχοντες δ' ἤδη υπ' ὄψει το υπ' αριθ. εμπ. πρωτ. 417/436 και ἀπὸ 23 Ἀπριλίου εν[εστῶτος] ἐτ[ους] ἔγγραφον του Υπουργείου Θρησκευμάτων, παρακαλούμεν, ὅπως παράσχητε τας απαιτουμένας οδηγίας εἰς τον υφ' Ὑμᾶς Κλήρον, ἵνα ἀρνώνται, ὅπως δώσωσι τοῖς βαπτιζομένοις και ονόματα σλαβικά, ὡς ἀντιτιθέμενα εἰς τον ὑπὸ της Πολιτείας και της Ἐκκλησίας ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν της προσηλώσεως παντός Ἑλληνοσ και ἐμψυχώσεως αὐτοῦ εἰς τον ἀκραϊφνὴ ἑλληνισμόν και εἰς την διατήρησιν της ἐθνικῆς ἡμῶν γλώσσης.

Τον τρόπον και τα μέσα προς ἐπιτυχίαν του ἐπιδιωκόμενου σκοποῦ, ἐπαφίησιν ἡ Ἱερά Σύνοδος εἰς την σύνεσιν των Σεβ. Ἱεραρχῶν. Οὐχ' ἦττον παρεκάλεσε το Υπουργεῖον Θρησκευμάτων, ὅπως ἐνεργήσῃ τα δέοντα και παρέχῃται ὑπὸ των κατὰ τόπους Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν πάσα ἐνδεικνυομένη ἐνίσχυσις εἰς τους Ἐφημερίους, ἀν προς τούτο δεήσει.

Εν Ἀθήναις τῆ 20 Μαΐου 1937

+ Ο Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, Πρόεδρος, + Ο Μαρωνείας ΑΝΘΙΜΟΣ, + Ο Κασσανδρείας ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ, + Ο Θεσσαλονίκης ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ, + Ο Ἰωαννίνων ΣΠΥΡΙΔΩΝ, + Ο Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ, + Ο Κίτρους ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, + Ο Ηλείας ΑΝΤΩΝΙΟΣ, + Ο Μεσσηνίας ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ, + Ο Σύρου κλπ ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ, + Ο Θεσσαλιώτιδος κλπ ΙΕΖΕΚΙΗΛ, + Ο Καλαβρύτων κλπ ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ, + Ο Θήρας ΑΝΘΙΜΟΣ.

Ο Γραμματεὺς
 Αρχιμ. Πολύκαρπος Κουτσουπίδης»

[«Αἱ συνοδικαὶ ἐγκύκλιοι...», σ.151]

Β. Καταμέτρηση και χαφιεδισμός (1939)

«Αριθ. Πρωτ. 1450 / Διεκπ. 12

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΗ - ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ - ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ

Ζητεῖται ἡ υποβολή πληροφοριῶν περὶ σλαυοφῶνων και βλαχοφῶνων ἐνοριῶν

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Προς τους Σεβ. Ἱεράρχας των περιφερειῶν Θράκης, Μακεδονίας και Ἠπείρου

Ἐπιθυμοῦσα ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἵνα γνωρίζῃ τον ἀριθμὸν των ἐν ταις Θεοσώστοις Ὑμῶν Μητροπόλεσιν ὑπαρχουσῶν σλαυοφῶνων και βλαχοφῶνων ἐνοριῶν, προάγεται, ὅπως παρακαλέσῃ Ὑμᾶς, ἵνα, το βραδύτερον μέχρι της 10ης προσεχούς μηνός Ἰουνίου, υποβάλητε λεπτομερῆ κατάστασιν, περιέχουσαν 1) το ὄνομα του χωρίου των τοιούτων ἐνοριῶν, 2) τον ἀριθμὸν των οικογενειῶν των ἀπαρτιζουσῶν ταύτην, 3) τα ονόματα των παρ' ἐκάστη ἐφημερευόντων ἱερέων, την χρονολογίαν της χειροτονίας αὐτῶν και το ὄνομα του χειροτονήσαντος Ἱεράρχου, την ἡλικίαν αὐτῶν και την οικογενειακὴν και περιουσιακὴν κατάστασιν, τον χρόνον της υπηρεσίας,

τόπον καταγωγής, τα σχολικά προσόντα, το εθνικόν φρόνημα και την εθνικὴν αὐτῶν δράσιν, τὴν μητρικὴν γλῶσσαν καὶ τέλος τὸ εἶδος καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἀμοιβῆς αὐτῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 24 Μαΐου 1939

+ Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, Πρόεδρος, + Ὁ Φθιώτιδος ἈΜΒΡΟΣΙΟΣ, + Ὁ Διδυμοτείχου ἸΩΑΚΕΙΜ,
+ Ὁ Ἱερισσοῦ & Ἀγίου Ὄρους ΣΩΚΡΑΤΗΣ, + Ὁ Σισανίου & Σιατίστης ΔΙΟΔΩΡΟΣ, + Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν & Αἰγίνης ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, + Ὁ Θηβῶν & Λεβαδείας ΣΥΝΕΣΙΟΣ, + Ὁ Ἄρτης ΣΠΥΡΙΔΩΝ, + Ὁ Σάμου & Ἰκαρίας ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ, + Ὁ Γρεβενῶν ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ, + Ὁ Σερρών ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, + Ὁ Αἰτωλίας & Ἀκαρνανίας ΙΕΡΟΘΕΟΣ, + Ὁ Ζακύνθου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ.

Ο

Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Πολύκαρπος Κουτσοπίδης»

[«Αἰ συνοδικαὶ ἐγκύκλιοι...», σ.225-6]

Γ. Ἡ «ἀπόσυρση» τῶν σλαβικῶν εἰκόνων ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας (1941)

«Ἀριθ. Πρωτ. 19 / Διεκπ. 389

Περὶ ἀντικαταστάσεως τῶν τυχόν ἐν τοῖς ἱεροῖς Ναοῖς εὐρισκομένων Σλαβικῶν ἐκκλησιαστικῶν εἰκόνων δι' Ἑλληνικῶν τοιούτων

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τοὺς Σεβ. Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ὑπ' ἀριθμ. 59594/2523 καὶ ἀπὸ 17^{ης} Δεκεμβρίου π[αρελθόντος] ἐ[τους] ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας (Διεύθυνσις Ἀρχαιοτήτων), Συνοδικὴ ἐξουσιοδοτήσῃ, προτρεπόμεθα Ὑμᾶς, ἵνα συντόνως μεριμνήσητε διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τῶν, τυχόν, ἐν ἱεροῖς Ναοῖς τῆς Θεοσώστου Παροικίας Ὑμῶν εὐρισκομένων Σλαβικῶν ἐκκλησιαστικῶν εἰκόνων δι' ἄλλων Ἑλληνικῶν τοιούτων.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 4 Ἰανουαρίου 1941
+ Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Πολύκαρπος Κουτσοπίδης»

[«Αἰ συνοδικαὶ ἐγκύκλιοι...», σ.326]

Δ. Ἡ συμμόρφωσις πρὸς τῆς υποδείξεις γιὰ τὴν νέα ἐπίσημη ὀνομασία (1949)

«Ἀριθ. Πρωτ. 1668 / Διεκπ. 1084

Περί ονομασίας των «Σλαυοφώνων» της Βορείου Ελλάδος

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Προς τους Σεβ. Ιεράρχας της Εκκλησίας της Ελλάδος

Συνοδική διαγνώμη κοινοποιούμεν Υμίν κατωτέρω το υπ' αριθ. 27094 ε[νεστώτος] έ[τους] έγγραφον του Υπουργείου των Εξωτερικών περί των Σλαυοφώνων, και παρακαλούμεν Υμάς, όπως λάβητε γνώσιν.

Εν Αθήναις τη 28 Ιουνίου 1949

+ Ο Αθηνών ΣΠΥΡΙΔΩΝ, Πρόεδρος, + Ο Ξάνθης ΙΩΑΚΕΙΜ, + Ο Διδυμοτείχου ΙΩΑΚΕΙΜ, + Ο Σάμου και Ικαρίας ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ, + Ο Σερρών ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, + Ο Αλεξανδρουπόλεως ΙΩΑΚΕΙΜ, + Ο Ζακύνθου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, + Ο Μαντινείας και Κυνουρίας ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, + Ο Αττικής και Μεγαρίδος ΙΑΚΩΒΟΣ.

Ο Αρχιγραμματεύων
Αρχιμ. Δαμασκηνός Χατζόπουλος

Αρ. 27094
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Προς το Υπουργείον Στρατιωτικών, Δημοσίας Τάξεως, Δ/σιν Αλλοδαπών, Υπουργείον Εσωτερικών, Δ/σιν Διοικήσεως, Υπουργείον Παιδείας, Γενικής Διεύθυνσιν Εθνικής Οικονομίας, Δ/σιν Στατιστικής.

Έχομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν υμίν ότι, κατά σύσκεψιν λαβούσαν χώραν επί του ζητήματος των Σλαυοφώνων της Β. Ελλάδος, την 23 Μαρτίου εις το Γεν. Επιτελείον Στρατού υπό την Προεδρίαν ημών, συνεζητήθη μεταξύ άλλων και το ζήτημα του καταλληλοτέρου από εθνικής απόψεως χαρακτηρισμού των εν Β. Ελλάδι εχόντων ως μητρικήν γλώσσαν, και ομιλούντων συνήθως το γνωστόν σλαυομακεδονικόν ιδίωμα. Κατόπιν εξετάσεως του ζητήματος από πάσης πλευράς, απεφασίσθη, όπως τα περί ου πρόκειται πρόσωπα αποκαλούνται του λοιπού επισήμως δια του όρου «Σλαυόφωνοι», αποκλειομένου παντός άλλου όρου.

Η χρησιμοποίησις του χαρακτηρισμού τούτου εκρίθη από εθνικής απόψεως ως ενδεικνυομένη και πλέον συμφέρουσα, καθ' όσον, λαμβανομένων υπ' όψει των σημερινών συνθηκών, ως «Σλαυομακεδόνες» ή «Βουλγαρομακεδόνες» ή «Βουλγαρόφρονες» θα ηδύνατο να δώση λαβήν εις παντός είδους εκμετάλλευσιν του ζητήματος των Σλαυοφώνων από τους έχοντας συμφέρον προς τούτο εχθρούς της πατρίδος και την ξένην προπαγάνδαν.

Παρακαλούμεν όθεν υμάς, όπως ευαρεστούμενοι, δώσητε τας αναγκαίας οδηγίας εις τας υφ' υμάς αρμοδίας Αρχάς, ίνα, προκειμένου περί των ομιλούντων το ως άνω ιδίωμα προσώπων, χρησιμοποιούν εφεξής αποκλειστικώς και μόνον τον όρον «Σλαυόφωνοι», τηρουμένης ούτως ενιαίας στάσεως παρ' όλων των αρμοδίων υπηρεσιών επί του εν λόγω ζητήματος.

Ο Μόνιμος Υφυπουργός

[Υπογραφή]

[«Αι συνοδικαί εγκύκλιοι...», σ.497-8]

Ε. Η «ανανέωση» της απαγόρευσης των σλαβικών ονομάτων (1955)

«Αριθ. Πρωτ. 1668 / Διεκπ. 1084

Περί του ότι εις τα βαπτιζόμενα παιδιά δίδεται έν όνομα, Αγίου της Εκκλησίας, και υπό ενός αναδόχου, ουδέποτε δε σλαυϊκών

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Προς τους Σεβ. Ιεράρχας της Εκκλησίας της Ελλάδος

Πολλάκις η Ιερά Σύνοδος, από της απελευθέρωσης της πατρίδος ημών, ησχολήθη περί τα διδόμενα κατά το θείον βάπτισμα ονόματα τοις χριστιανοίς, και περί τους αναδόχους [...]

Τέλος, τη 20 Μαΐου 1937, διεβίβασε προς τους Σεβασμιωτάτους Ιεράρχας της Εκκλησίας της Ελλάδος την υπ' αριθμ. 152 Συνοδικήν Εγκύκλιον, έχουσαν ως εξής: «Εν συνεχεία προς την υπ' αριθ. 582/598 της 2 Μαρτίου 1934 Συνοδικήν Εγκύκλιον, δι' ής απηγορεύθη κατά την βάπτισιν των νηπιών να δίδονται αυτοίς ονόματα μη χριστιανικά, έχοντες δ' ήδη υπ' όψει το υπ' αριθ. εμπ. πρωτ. 417/436 και από 23 Απριλίου εν[εστώτος] έτ[ους] έγγραφον του Υπουργείου Θρησκευμάτων, παρακαλούμεν, όπως παράσχητε τας απαιτούμενας οδηγίας εις τον υφ' Υμάς Κλήρον, ίνα αρνώνται, όπως δώσωσι τοις βαπτιζομένοις και ονόματα σλαυϊκά, ως αντιτιθέμενα εις τον υπό της Πολιτείας και της Εκκλησίας επιδιωκόμενον σκοπόν της προσηλώσεως παντός Έλληνοσ και εμψυχώσεως αυτού εις τον ακραιφνή ελληνισμόν και εις την διατήρησιν της εθνικής ημών γλώσσης.

Τον τρόπον και τα μέσα προς επιτυχίαν του επιδιωκομένου σκοπού, επαφήσιν η Ιερά Σύνοδος εις την σύνεσιν των Σεβ. Ιεραρχών. Ουχ' ήττον παρεκάλεσε το Υπουργείον Θρησκευμάτων, όπως ενεργήση τα δέοντα και παρέχηται υπό των κατά τόπους Αστυνομικών Αρχών πάσα ενδεικνυομένη ενίσχυσις εις τους Εφημερίους, αν προς τούτο δεήση».

Απάσας τας ως άνω Συνοδικάς Εγκυκλίους ανανεούσα η Ιερά Σύνοδος, δια της συγκεντρωτικής ταύτης Εγκυκλίου αυτής, παρακαλεί Υμάς όπως διατάξητε την πιστήν και απαρέγκλιτον εφαρμογήν αυτών παρά του ιερού Κλήρου των επαρχιών Υμών, και δη επιστά ιδιαιτέρως την προσοχήν Υμών επί της απαγορεύσεως της δόσεως ονομάτων σλαυϊκών, ή ονομάτων ανδρών διαβοήτων επί κακία και εχθρών της αμωμήτου ημών θρησκείας.

Εν Αθήναις τη 20 Μαΐου 1955

+ Ο Αθηνών ΣΠΥΡΙΔΩΝ, Πρόεδρος, + Ο Πολυανής και Κιλκισίου ΙΩΑΚΕΙΜ, + Ο Τρίκης και Σταγών ΔΩΡΟΘΕΟΣ, + Ο Καρυστίας και Σκύρου ΑΝΑΝΙΑΣ, + Ο Θηβών και Λεβαδείας ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ, + Ο Αργολίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, + Ο Ναυπακτίας και Ευρυτανίας ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ, + Ο Νευροκοπίου και Ζιγνών

ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ, + Ο Σισανίου και Σιατίστης ΙΑΚΩΒΟΣ, + Ο Γρεβενών
ΦΙΛΙΠΠΟΣ.

Ο Αρχιγραμματεύς
Αρχιμ. Δαμασκηνός Θέμελης

[«Αι συνοδικαί εγκύκλιοι...», σ.784-5]

Σημείωση για τη μεταγραφή του κειμένου

Στην υποσ. 9, υπάρχει μια βιβλιογραφική αναφορά στο κυριλλικό αλφάβητο. Σε περίπτωση που, για τεχνικούς λόγους, είναι αναπόφευκτη η μεταγραφή της στο λατινικό αλφάβητο, να μεταγραφεί ως εξής:

αντί για

Георги Даскалов «Участта на Българите в Егейска Македония, 1936-1946»,
Σόφια 1999, σ.55.

να γραφτεί

Georgi Daskalov «Uchastta na Bălgarite v Egejska Makedonija, 1936-1946», Σόφια
1999, σ.55.